

अस्थिरताका कारक !

■ तिष्णु पन्थी
विश्लेषक

जीवन शर्मा / मध्यान्ह
काठमाडौं, १ वैशाख ।

करिव १८ वर्षदेखि सत्ता राजनीतिमा निरन्तर हालमुहाली गदै आएका पूर्वप्रधानमन्त्री एवं नेकपा (माओवादी केन्द्र)का अध्यक्ष पुष्पकमल दाहाल 'प्रचण्ड' सत्ता राजनीतिमा चतुर खेलाडी र अस्थिरताका सशक्त पात्रका रूपमा देखापरेका छन् ।

संसदीय राजनीतिलाई 'खसीको टाउको देखाएर कुकुरको मासु बेच्ने थलो'को उपमा दिँदै आएका तत्कालीन विद्रोही नेता प्रचण्ड सोही संसदीय व्यवस्थामा सत्ताका सबैभन्दा भोका र अस्थिर राजनीतिक खेलाडी बनेर निस्किएका हुन् ।

१० वर्षे सशस्त्र द्वन्द्वपश्चात् शान्ति प्रक्रियामार्फत संसदीय राजनीतिमा आएका उनी २ असार २०६३ मा प्रधानमन्त्री निर्वाचन बालुवाटारबाट सार्वजनिक भएका

कहिले नेपाली कांग्रेससँग र कहिले नेकपा एमालेसँग मिलेर निरन्तर सरकारमा रहेको माओवादी केन्द्र अहिले चरम छटपटीमा देखिन्छ

बिए । १ माघ २०६३ मा अन्तरिम संविधान जारी भएसँगै पहिलो पटक सरकारमा सहभागी भएको माओवादीले हालसम्म ४ पटक सरकारको नेतृत्व गर्नु भन्ने १०औं पटक महत्वपूर्ण जिम्मेवारीसहित सरकारमा सहभागी भएको छ ।

१० वर्षमा आर्थिक समृद्धिका रूपमा नेपाललाई स्विट्जरल्यान्डको प्रचण्ड स्वयं ३ पटक प्रधानमन्त्री बने । नागरिकले ठूलो अपेक्षा गरेका प्रचण्डबाट सत्तामा रहँदाको गर्नवाहेक देश र जनताको अवस्था बदल्ने कुनै नयाँ योजना आउन नसकेको उनीमाथि आर्मिपणी छ ।

शान्ति प्रक्रियापछिका १८ वर्षमा १४ वटा सरकार बने भने यसबीचमा २ वटा संविधानसभा र २ वटा प्रतिनिधिसभा निर्वाचन भए । प्रदेशसभा निर्वाचन र स्थानीय तहको निर्वाचनसमेत २ पटक भइसकेको

छ । १४ वटा संघीय सरकार गठन हुँदा १० वटा सरकारमा महत्वपूर्ण साभेदारका रूपमा सहभागी माओवादी केन्द्र ३० असार २०८१ देखि सत्ताबाहिर छ ।

यो समयमा माओवादी केन्द्रले आफ्नो पार्टीबाट सरकारमा ७ जनालाई उपप्रधानमन्त्री र १०० भन्दा बढी नेतालाई मन्त्री बनाइसकेको छ । १ उपराष्ट्रपति, ३ सभामुख, १ उपसभामुख र १ राष्ट्रियसभा अध्यक्ष र १ उपाध्यक्ष माओवादीले पाएको छ ।

२०६३ सालको व्यवस्थापिका संसद्देखि २०७९ सालको संघीय संसद्सम्म माओवादी केन्द्रबाट ४८९ जना सांसद भए भने प्रदेश प्रमुख, मुख्यमन्त्री, मन्त्री, सभामुख, उपसभामुख र सांसदहरू गरी सयौं व्यक्तिहरूले लाभको पद पाइसकेका छन् ।

शान्ति प्रक्रियायता गिरिजाप्रसाद कोइराला नेतृत्वको अन्तरिम सरकार (२०६३), पुष्पकमल दाहाल (२०६५), माधव नेपाल (२०६६), फलनाथ खनाल (२०६७), डा. बाबुराम भट्टराई (२०६८), खिलराज रेग्मी (२०६९), सुशील कोइराला (२०७०), केपी शर्मा ओली (२०७२), प्रचण्ड (२०७३), शेरबहादुर

देउवा (२०७४), ओली (२०७४), देउवा (२०७८), प्रचण्ड (२०७९) र ओली (२०८१) नेतृत्वमा सरकार गठन भइसकेको छ ।

तीमध्ये माधव नेपाल (२०६६), खिलराज रेग्मी (२०६९), सुशील कोइराला (२०७०) र केपी ओली (२०८१) नेतृत्वको सरकारमा माओवादी केन्द्र सहभागी हुन पाएन ।

पटक-पटक कांग्रेस र एमालेको बुई चढेर सत्तामा रहेका प्रचण्डले पछिल्लो पटक तिनै कांग्रेस-एमालेलाई २/२ पटक धोका दिएपछि कांग्रेस-एमाले मिलेर सरकार बनाएका छन् । राजनीतिक स्थिरताका लागि यो सरकार बनेको कांग्रेस-एमालेले दावी गरिरहेका प्रमुख प्रतिपक्षी वेन्चमा पुगेको माओवादीले सुरुदेखि नै चौतर्फी आक्रमण गरिरहेको थियो ।

पछिल्लो केही दिनयता माओवादी केन्द्र संसदीय दलका नेता प्रचण्डले

ओली

सरकारको मुख्य सहयात्री दल नेपाली कांग्रेसका सभापति शेरबहादुर देउवालाई प्रधानमन्त्रीको कार्ड फाल्न भ्याइसकेका छन् । नयाँ वर्ष प्रवेशसँगै नयाँ सरकार गठनका आधारहरू बनेका दावी गरेका प्रचण्डले अब कांग्रेस नेतृत्वको सरकार बन्न सक्ने संकेत गरेका छन् ।

उनले भनेका छन्, 'हाम्रो ध्यान चै सरकारतिर त्यति छैन तर परिस्थिति यस्तो बन्दै छ कि यो सरकार छैरे अगाडि जान सक्छ छैन भन्ने कुरा देखिराख्या' छ । मैले केही नयाँ कुराको आधारमा त्यो कुरा भन्या' हो । मलाई लाग्छ, त्यही दिशातिर देश जान्छ ।

आफूले पहिलेदेखि नै ठूलो दलको हैसियतले सरकारको नेतृत्व नेपाली कांग्रेसले गर्नुपर्ने बताउँदै आएको उनले उल्लेख गरे । प्रचण्डले यसअघि भने,

» पृष्ठ २ मा

नागरिक-नाउपा एकीकरण

रञ्जिताको अड्को

निमेष भ्वा / मध्यान्ह
काठमाडौं, १ वैशाख ।

डा. चन्द्रकान्त (सीके) राउत नेतृत्वको जनमत पार्टी र रञ्जिता श्रेष्ठ नेतृत्वको नागरिक उन्मुक्ति पार्टी (नाउपा)बीच एकताको पूर्वाह्वान फेरि विवाद देखिएको छ ।

२ पार्टीको बहुप्रतीक्षित एकता प्रक्रिया निर्णायक मोडमा पुगेको दावी गरिएका बेला नेतृत्वको विषयमा विवाद उत्पन्न भएको हो । केही

महिनादेखि जारी पार्टी एकीकरण संवादमा नेतृत्वको विषयमा देखिएको विवादलाई नेता, कार्यकर्ताहरूले 'बेटुंगो एकता'को संज्ञा दिएका छन् । दुवै पक्षले एकता अन्तिम चरणमा पुगेको दावी गरिरहे पनि नेतृत्व वरीयता र भूमिकाको विवाद सतहमा आएको

छ । ६ वैशाखमा पार्टी एकता घोषणा गर्ने तयारीका रहेका २ दलबीच देखिएको विवादले एकीकरण घोषणा गर्न सक्ने सम्भावना पनि बढेको छ ।

बाँकेमा भएको पछिल्लो एकता वार्तामा एकीकृत पार्टीको संरक्षक रेशम चौधरी, कार्यकारी अध्यक्ष डा. राउत र सहअध्यक्ष रञ्जिता श्रेष्ठ रहने कार्यकारी ढाँचामा सहमति नजिक पुगेको भनिँए पनि श्रेष्ठले आफ्नो राजनीतिक हैसियत कम भएको जनाउँदै असहमति जनाएकी छन् । नाउपा स्रोतका अनुसार श्रेष्ठ नेतृत्वको सबालमा 'नरम' देखिन तयार छैनन् ।

राजनीतिक विश्लेषकहरूका अनुसार मधेशमा अलग-अलग पहिचान बनाएका यी २ दलहरूको एकता सफल भए

संघीयताको पक्षमा वलियो सन्देश जान सक्छ । तर, वरीयताको तानातानले पार्टी एकताभन्दा व्यक्तित्वगत हैसियतको खेल बढेको देखिन्छ । जनमत र नाउपा दुवै मधेश र थरुहटको प्रतिनिधित्व गर्ने नयाँ पुस्ताका राजनीतिक शक्ति हुन् । दुवैका आधार छुट्टाछुट्टै भए पनि मुद्दा समान छन् । पहिचान, अधिकार र स्वाभिमानका मुद्दा दुवै दलले उठाएका छन् ।

२ पार्टीबीच जारी एकता वार्ता एकता गर्ने कि नगर्ने भन्नेमा सीमित छैन । यसले दुवै पार्टीको भौतिक मार्गचित्र पनि निर्धारण गर्ने छ । यदि सहमति जुट्यो भने नयाँ राजनीतिक संरचना तयार हुने छ नत्र एकताप्रति देखिएको आशा निराशामा बदलिने छ ।

असन्तुष्ट किन ?

श्रेष्ठले सामाजिक संजालमार्फत लेखेकी छन्, 'रूख काट्ने लाग्नुभयो भने पनि ख्याल गर्नुहोला, काटेको रूख तपाईंकै टाउकोमा पनि पर्न सक्छ ।' उनको यो भनाइले व्यक्तिगत असन्तुष्टि मात्र होइन, एकता प्रक्रियामाथि नै प्रश्न पनि खडा गरेको छ । श्रेष्ठ यसअघि पनि जनमतसँग पार्टी एकताको पक्षमा थिइनन् ।

२ पार्टीको कार्यदलले एकताका लागि ९ बुँदे सहमति गरेको छ । तर, वरीयतालाई लिएर अध्यक्ष श्रेष्ठले असन्तुष्टि जनाएकी छन् । २ महिनादेखि चलि रहेको एकता वार्ता अन्तिम चरणमा पुगेको छ ।

यसअघि जनमत अध्यक्ष राउत र नाउपा » पृष्ठ २ मा

'सत्ताबाहिरका हरेक दिन कष्टकर'

■ प्रदीप ज्वाली
उपमहासचिव,
नेकपा एमाले

नेकपा एमालेका उपमहासचिव प्रदीप ज्वालीले नेकपा (माओवादी केन्द्र)का अध्यक्ष पुष्पकमल दाहाल 'प्रचण्ड'लाई सत्ताबाहिरका हरेक दिन कष्टकर बनेका टिप्पणी गरेका छन् ।

सोमबार एमाले सचिवालय बैठकपछि उनले सत्ता परिवर्तनको कुनै बहस र लक्ष्य नभए पनि प्रचण्डका अभिव्यक्तिले उनका सत्ताबाहिरका हरेक दिन कष्टकर भएका बुझ्न सकिने टिप्पणी गरेका हुन् । सरकार परिवर्तन हुँदै छ, भन्ने

प्रचण्डको भनाइलाई उनले कांग्रेस-एमालेभित्र अझै खेल्न सकिन्छ कि भन्ने प्रयासका रूपमा लिन सकिने बताए । 'मुत्कसामु समस्याहरू छन्, त्यहाँ केही पनि सरकार परिवर्तनको विषय चर्चा हुनु न नेपाली जनताले मनपराउँछन्, न त त्यो कुनै समाधान हो ।'

तर, सत्ता परिवर्तन पछण्डको चाहनामा सीमित हुने उनको भनाइ छ । प्रचण्डले सरकार परिवर्तनको हल्ला चलाए पनि सरकार परिवर्तनको » पृष्ठ २ मा

वैदेशिक रोजगार विधोष

संघको नवनिर्वाचित कार्यसमितिले गन्यो पदबहाली

मध्यान्ह संवाददाता
काठमाडौं, १ वैशाख ।

नेपाल वैदेशिक रोजगार व्यवसायी संघको नवनिर्वाचित कार्यसमितिले पदबहाली गरेको छ । नयाँ वर्ष २०८२ को पहिलो दिन १ वैशाख सोमवार संघका निवर्तमान अध्यक्ष राजेन्द्र भण्डारीले नवनिर्वाचित अध्यक्ष भुवनसिंह गुरुङलाई संघको निर्णय पुस्तिका हस्तान्तरण गरे ।

गत २९ चैतमा सम्पन्न संघको साधारणसभाले गुरुङ म्यानेजमेन्ट प्रा. लि.का संचालक भुवनसिंह गुरुङलाई संघको अध्यक्षमा निर्वाचित गरेको थियो । उनले निर्वाचनमा खसेको ८३ मध्ये ४२ मत प्राप्त गरेका थिए । गुरुङ संघको पूर्वद्वितीय उपाध्यक्ष भइसकेका व्यवसायी हुन् । उनले आगामी २ वर्ष संघलाई नेतृत्व प्रदान गर्ने छन् ।

पदबहालीपछि अध्यक्ष गुरुङको अध्यक्षतामा संघ कार्यसमितिको पहिलो बैठक पनि बसेको छ । बैठकले संघको कार्यसमितिको निर्वाचनका लागि उत्साहजनक रूपमा सहभागी भई मतदान गरेको भन्दै मतदाता र सफलतापूर्वक निर्वाचन सम्पन्न गराएको भन्दै निवर्तमान

कार्यसमितिलाई आभार तथा धन्यवाद व्यक्त गर्ने निर्णय गरेको महासचिव महेशकुमार बस्नेतले जानकारी दिए ।

संघका नवनिर्वाचित अध्यक्ष गुरुङले वैदेशिक रोजगार ऐन तथा नियमावलीमा परिवर्तन र सेवा शुल्क परिमार्जन जस्ता दीर्घकालीन सुधारका कामहरू भए पनि तत्कालका लागि व्यवसायीको इजाजत नवीकरणसँग प्रत्यक्ष जोडिएको संध्या सय समस्याको समाधान आफ्नो पहिलो प्राथमिकतामा रहेको बताएका छन् ।

उनले निर्वाचनको प्रतिस्पर्धालाई विर्सेर संघले सबै व्यवसायीलाई अभिभावकत्व

प्रदान गर्ने प्रतिबद्धता पनि जनाएका छन् । पदबहाली कार्यक्रममा प्रथम उपाध्यक्ष सुजितकुमार श्रेष्ठ, द्वितीय उपाध्यक्ष देवकुमार खोखाली, तृतीय उपाध्यक्ष वैकुण्ठप्रसाद पौडेल, महासचिव महेशकुमार बस्नेत, सचिव कुन्धा दोर्जे डिमडोङ र कोषाध्यक्ष धनमाया सिंजाली तथा कार्यसमित सदस्यहरू रेखा शर्मा, कृष्ण ढकाल, भरत सापकोटा, रामकाजी भोला, सुवर्ण लामा, हिमा गुरुङ, रमा खड्का, देवीप्रसाद गिरी, सुमनराज पाण्डे र विद्यालक्ष्मी बज्राचार्यको उपस्थिति थियो ।

चिया टिप्पै कूटनीतिज्ञहरू

भावना पाठक / मध्यान्ह
इलाम, १ वैशाख ।

चिया बगान, चियाबारीको हरियाली, चियाका पत्ताहरूले आकाश ताकिरहेको दृश्य अनि नीलो आकाशमुनि हरियो धर्तीको फाँट ।

पहाडका हरियालीले ढाकिएका चियाबारीमा जानु आफैमा रोमाञ्चक क्रियाभन्दा कम होइन, जहाँ चियामा नवआगतक मुनाहरूले लोभ्याइरहेका हुन्छन् । यही रोमाञ्चकताको अनुभव नेपालमा रहेका विदेशी कूटनीतिज्ञहरूले लिएका छन्, जहाँ उनीहरू हरित प्रकृतिको काखमा लुटपुटिए ।

उनीहरूले चिया बगानको सौन्दर्य मात्र होइन, सजीव प्रकृतिका रमणीय पलको पनि साक्षात्कार गर्न पाए । विदेशी कूटनीतिज्ञहरूलाई हरियालीसँग साक्षात्कार गराउने अवसर परराष्ट्रमन्त्री डा. आरजू राणाले जुगाडिदिएकी हुन् ।

नयाँ वर्ष २०८२ मनाउन परराष्ट्रमन्त्री राणाले पहिलमा १५ देशका राजदूत एवं कूटनीतिज्ञहरू इलाम पुगेका छन् । परराष्ट्र मन्त्रालयको नियमित कार्यक्रमअन्तर्गतको 'डिप्लोम्याटिक रिट्रिट'का लागि उनीहरू इलाम

पुगेका हुन् ।

इजिप्ट, दक्षिण कोरिया, युके, स्वीट्जरल्यान्ड, थाइल्यान्ड, अस्ट्रेलिया, फ्रान्स, इजरायल, जापान, मलेसिया, श्रीलंका, बंगलादेश र इसिमोडका राजदूत सहभागी छन् ।

आइतबार इलामको कन्याम पुगेर सांस्कृतिक पहिर्नसहित घोडा सवार गरेका उनीहरूले सोमबार श्री अन्तु भ्रमण गरे । सोमबार अन्तुडाँडामा सूर्योदय दृश्यावलोकन गरेका उनीहरूले अन्तु पोखरीमा डुंगा सयर पनि गरे ।

डुंगा सयरपछि चियाबारीमा उनीहरूले मौलिक पारामा चिया टिपेर

मनोरञ्जनसमेत लिए । डाँडामा चिया टिपेर चोयाको डालोमा राखेर रमाइलो गरिरहेका उनीहरूले नेपालमा चिया पर्यटनको चर्चासमेत गरेका छन् ।

सबै राजदूतहरूले चिया बगान छिरेर आधा घण्टासम्म चिया टिपेका थिए ।

उनीहरूलाई चिया, दूध, अलैचीलगायत स्थानीय उत्पादनसमेत चखाइएको छ । चियाको बोटमै आएर टिप्न र चान्स पाउँदा आनन्द अनुभूति भएको अस्ट्रेलियाका राजदूत लेनान जोनस्टनले बताए ।

'सबै राजदूतहरूले फरक अनुभव लिए । नेपालीहरूले » पृष्ठ २ मा

विद्यालय भर्ना अभियान सुरु

विद्यालय शिक्षा विधेयक पारित गर्ने प्रधानमन्त्रीको प्रतिबद्धता

काठमाडौं/मस- नयाँ शैक्षिकसत्र २०८२ को विद्यालय भर्ना अभियान सोमवारदेखि शुरू भएको छ । 'सबै बालबालिकाको विद्यालयमा सहभागिता, गुणस्तरीय शिक्षाप्रप्तिको सुनिश्चितता' भन्ने नारासहित भर्ना अभियान शुरू भएको हो ।

विद्यार्थी भर्ना अभियानको शुभारम्भ प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले गरेका छन् ।

अभियानलाई सफल पार्न प्रधानमन्त्री ओलीले आग्रह गरेका छन् उनले विद्यालय शिक्षा विधेयक २०८१ लाई छलफलसहित पारित गर्ने प्रतिबद्धता पनि व्यक्त गरेका छन् । शिक्षा क्षेत्रमा बजेटको अंश वृद्धि गर्दै विद्यार्थीको लक्ष्य हासिल गर्न सरकार अघि बढिरहेको प्रधानमन्त्री ओलीको भनाइ छ ।

उनले नेपालको भन्दा २० प्रतिशत जनसंख्या अझै पनि निरपेक्ष गरिवीको रेखामुनि रहेको बताउँदै यस्तो अवस्थाको अन्त्यका लागि शिक्षा सबैभन्दा प्रभावकारी उपाय भएको उल्लेख गरे ।

प्रधानमन्त्री ओलीले विद्यार्थी टिकाउ दरमा अझै सुधार आवश्यक रहेको

बताउँदै सीपमूलक, व्यावसायिक तथा प्राविधिक शिक्षामा लगानी बढाउने सरकारको प्राथमिकता रहेको बताए ।

प्रधानमन्त्री ओलीले सन् २०२० सम्ममा दिगो विकासको विश्वव्यापी लक्ष्यहरू हासिल गर्न विद्यालय शिक्षा साधारण प्राविधिकदेखि उच्च शिक्षासम्मका सिकाइलाई समावेशी र गुणस्तरीय बनाउनुका साथै सबै शिक्षण संस्थालाई उत्कृष्ट ज्ञान केन्द्रका रूपमा विकास

गरी शिक्षालाई 'समृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली' को राष्ट्रिय आकांक्षा पूरा गर्ने माध्यम बनाउनुपर्नेमा जोड दिए । उनले समृद्धिको एक आधारका रूपमा शिक्षा क्षेत्र रहेकोले गुणस्तरीय र रोजगारमूलक शैक्षिक जनशक्ति उत्पादनमा शिक्षाका सबै अभियन्तालाई लाग्न आग्रह गरे ।

'अहिले अनिवार्य तथा निःशुल्क आधारभूत शिक्षा र निःशुल्क माध्यमिक शिक्षाको लक्ष्य हासिलका लागि तीनै

तहका सरकारबीच आपसी समन्वय, सहकार्य र सहअस्तित्वमा आधारित भएर लगानीमा साभेदारी अभिवृद्धि गर्नुपर्ने अवस्था रहेको छ,' प्रधानमन्त्रीले भने ।

प्रधानमन्त्री ओलीका अनुसार शिक्षामा भएको लगानी र स्रोत साधनको प्रभावकारी एवं रचनात्मक उपयोग गरी गुणस्तरीय शिक्षामार्फत रोजगारी तथा नैतिक आचारणयुक्त नागरिक र समाज निर्माण गर्नु आवश्यक छ । 'आफूसँग भएको विद्यालाई व्यवहारमा उतार्नु अहिलेको आवश्यकता हो । ज्ञानलाई व्याहारिकरूपमा र समाजको समग्र पक्षको भलाइका लागि प्रयोग गर्नुपर्छ । हामी शिक्षित भएर मात्रै हुँदैन विनयशील पनि हुनुपर्दछ,' उनले भने ।

यस्तै आन्दोलनरत शिक्षकहरूप्रति संकेत गर्दै प्रधानमन्त्री ओलीले न्यायपूर्ण मागहरूको सम्बोधनमा सरकार प्रतिबद्ध रहेको बताए । नयाँ शैक्षिकसत्र शुरू हुने समयमा लाखौं शिक्षक कर्मचारीहरू शिक्षा ऐन माग गर्दै काठमाण्डौमा आन्दोलित छन् । उनीहरूलाई विद्यार्थी भर्ना अभियानमा सहभागी हुन शिक्षामन्त्री विद्या भट्टराईले आग्रह गरिन् ।

भाइरल हुन कांग्रेसीहरू जे पनि बोल्छन् : मन्त्री राणा

काठमाडौं/मस- भाइरल हुने नाममा कांग्रेसी नेताहरूले जे पनि बोल्ने गरेको आरोप परराष्ट्रमन्त्री एवं नेपाली कांग्रेसी केन्द्रीय सदस्य डा. आरजु राणा देउवाले लगाएकी छन् । कांग्रेस नेताहरूले एकले अर्कालाई दोषारोपण गर्ने प्रवृत्ति पार्टीभित्र बढेको मन्त्री राणाले बताएकी छन् ।

इलामको श्रीअन्तुमा सोमवार नेपाली कांग्रेस इलामले आयोजना गरेको कार्यक्रममा बोल्दै उनले भाइरल हुने नाममा जे पनि बोल्ने प्रवृत्ति बढ्दै गएको र अफ बढी यो प्रवृत्ति नेपाली कांग्रेसमा देखिएको बताइन् ।

उनले भनिन्, 'आफूले मिडियामा कभरेज पाउनुकै लागि कतिपय नेता एवं पार्टीकै विरुद्धमा पनि बोल्ने गरेको देखिन्छ । यसले कुनै व्यक्ति मिडियामा भाइरल त होला, तर त्यसले पार्टीलाई कति क्षति पुग्छ भन्ने कुराको पनि ख्याल राख्नु पर्छ ।' मन्त्री राणाले नेताहरूको यस्तो प्रवृत्तिले पार्टीका केन्द्रदेखि तल्लो तहका कार्यकर्ताहरूमा निराशा उत्पन्न

भएको बताइन् ।

कांग्रेस अहिले सरकारमै रहेको तर सरकारको विरोध पनि बढी कांग्रेसकै नेताहरूले गर्ने गरेको गुनासो उनले गरिन् । उनले भनिन्, 'आगामी निर्वाचनमा हामीले पार्टीलाई अहिलेको भन्दा ठूलो बनाउनुपर्ने छ । अरू पार्टीहरू 'मिसन ८४' भन्दै अघि बढेका छन्, तर हामी भने देशभरिका कार्यकर्तालाई एकताबद्ध गरेर पार्टी मजबूत बनाउन लाग्नुको सट्टा आफूसी विवाद गर्दै हिँडेका छौं ।' मन्त्री राणाले पार्टीमा आफूलाई चित्त नबुझेका केही कुरा भए पार्टीभित्रै छलफल गर्न सुझाव दिइन् । उनले आफ्ना

गुनासा र असन्तुष्टिहरू यसरी भाषण गर्दै हिँड्ने विषय नभएको पनि स्पष्ट पारिन् । वर्तमान पार्टी सभापति शेरबहादुर देउवाको अथक प्रयासबाट गएको स्थानीय तथा संसदीय निर्वाचनमा कांग्रेस सबैभन्दा ठूलो पार्टी बन्न सफल भएको उनको भनाइ छ ।

उनले आगामी निर्वाचनमा त भन्नु कुनै पार्टीसँग गठबन्धन नगर्ने भएकाले यो भन्दा भन्नु ठूलो पार्टी बनाउन अहिल्यैदेखि अभियान थाल्नुपर्ने जोड दिइन् । राणाले पार्टीमा महिलाको धेरै ठूलो योगदान रहेकाले महिलाको समानुपातिक सहभागिता हुनुपर्ने जोड दिइन् ।

आन्दोलनमा सहभागी

अमेरिकी नागरिकलाई डिपोर्ट गरिने

काठमाडौं/मस- राजसंस्थाका पक्षमा नारावाजी गर्ने क्रममा पक्राउ परेका अमेरिकी नागरिकलाई सरकारले देश निकाला गर्ने निर्णय गरेको छ । गृह मन्त्रालयले अमेरिकी नागरिक ५८ वर्षीय जुलियन किर्पाललाई नेपाल प्रवेशमा २ वर्ष प्रतिबन्ध लगाउने गरी निष्कासन (डीपोर्ट) गर्ने निर्णय गरेको हो ।

गृह मन्त्रालयले किर्पाललाई नेपाल प्रवेशमा प्रतिबन्ध लगाउँदै तत्काल डीपोर्ट गर्ने निर्णय गरेको हो । उनलाई मंगलबार सम्ममा स्वदेश पठाउने तयारी रहेको अध्यागमन विभागका सूचना अधिकारी टिकाराम ढकालले जानकारी दिए ।

मन्त्रालयका अनुसार नेपालको राजनीतिक गतिविधिमा संलग्न भएको भेटिएपछि किर्पालविरुद्ध प्रतिबन्ध सहितको डीपोर्ट

गर्ने निर्णय गरिएको हो । १४ चैतमा अमेरिकी नागरिक किर्पाल आइए नेपालको सार्वभौममाथि प्रहार हुने खालका कुनै पनि गतिविधि गर्न पाइदैन । कानुनले नै त्यसलाई बन्दै लगेको छ । तर अमेरिकी नागरिक जुलियन किर्पालले निरन्तर राजनीति गतिविधिमा संलग्न भएको पाएँ । सोही आधारमा उहाँलाई डीपोर्ट गर्ने निर्णय गरिएको हो, गृह मन्त्रालयका अधिकारीले भने ।

राजावादीहरूसँग निरन्तर भेटघाट गरेका थिए । 'पर्यटक भिसामा आएर नेपालको सार्वभौममाथि प्रहार हुने खालका कुनै पनि गतिविधि गर्न पाइदैन । कानुनले नै त्यसलाई बन्दै लगेको छ । तर अमेरिकी नागरिक जुलियन किर्पालले निरन्तर राजनीति गतिविधिमा संलग्न भएको पाएँ । सोही आधारमा उहाँलाई डीपोर्ट गर्ने निर्णय गरिएको हो, गृह मन्त्रालयका अधिकारीले भने ।

डाक्टरहरूले दिए सरकारलाई ७२ घण्टे 'अल्टिमेटम'

काठमाडौं/मस- नेपाल चिकित्सक संघले सरकारलाई माग सम्बोधनका लागि ७२ घण्टे 'अल्टिमेटम' दिएको छ ।

संघका महासचिव डा. सञ्जिव तिवारीले सोमवार विज्ञापित निकाण्डे २ वूँदे माग सम्बोधनका लागि ७२ घण्टे 'अल्टिमेटम' दिएका हुन् । तीकाण्डेको समर्थनमा माग पूरा नभए देशका सम्पूर्ण चिकित्सकहरू चरणबद्ध आन्दोलनमा उत्रने उनले चेतावनी दिए ।

'आयोगले प्रकाशित गरेको सिट म्याट्रिक्समा १७ औं बैठकले पुनः थपेको सीट संख्या समेत जोडेर १ सीट पनि नघटाई भविष्यमा पनि पिजी सीट नघट्ने दिशामा जाने गरी अविश्व म्यान्चिङ प्रक्रियाको सुरुवात हुनुपर्ने । हाल स्नाकोत्तर तहमा अध्ययनरत आवासीय चिकित्सकहरूले एवं भोलिका दिनमा अध्ययन गर्न आउने आवासीय चिकित्सकहरूले आठौं तह बराबरको निवृत्तिभरण तत्काल पाउनुपर्ने', विज्ञापितमा भनिएको छ ।

चिकित्सा शिक्षा आयोगको १६ औं बैठकले सम्पूर्ण आवासीय

चिकित्सकहरूलाई नेपाल सरकारको ८औं तहको मेडिकल अधिकृतले पाउने तलब बराबरको निवृत्तिभरण दिने निर्णय गरेको थियो । सो निर्णयको तत्काल एवं निःशर्त कार्यान्वयन नै संघको अन्तिम विन्दु हुने विज्ञापितमा उल्लेख छ ।

विगत लामो समयदेखि विभिन्न नीति मेडिकल कलेजमा अध्ययनरत आवासीय चिकित्सकहरू एवं एमडी/एमएस/एमडीएस लगायत विभिन्न स्नातकोत्तर तहमा अध्ययन गर्न संघर्षरत परीक्षार्थीहरू आन्दोलनमा छन् । यता विगत लामो समयदेखि विभिन्न माग राखेर आवासीय चिकित्सकहरू आन्दोलनमा छन् ।

नीति मेडिकल कलेजमा अध्ययनरत आवासीय चिकित्सकहरू एवं एमडी/एमएस/एमडीएस

लगायत विभिन्न स्नातकोत्तर तहमा अध्ययनरत चिकित्सकहरू आन्दोलन गर्दै आएका हुन् । सरकारी चिकित्सक सरह निर्वाह भत्ता उपलब्ध गराउनुपर्ने मागसहित आन्दोलन गर्दै आएका उनीहरूसँग सरकारले सहमति गरेको थियो । उनीहरूले 'नो पे, नो वर्क' जस्ता नारा लगाउँदै हरेक दिन माइतीघरमण्डलमा पुगेर प्रदर्शन गर्दै आएका छन् । नीति मेडिकल कलेजमा कार्यरत चिकित्सकहरूले समेत कलेजमै विरोध प्रदर्शन गर्दै आएका छन् । स्वास्थ्यकर्मीका लागि सुरक्षित कार्यस्थल संघर्ष समितिले सरकारी सरह पारिश्रमिक नदिने नीति मेडिकल कलेजहरूको सम्बन्धन खारेज, बीमा लगायत सरकारी अनुदान सम्पूर्ण कार्यक्रम रद्द गर्ने लगायतका कारवाही गर्ने निर्णय गर्न माग गरेको छ ।

दुर्घटनामा १ को मृत्यु, १० घाइते

काठमाडौं/मस- गोरखामा मोटरसाइकल दुर्घटनामा परी एक जनाको मृत्यु भएको छ ।

काठमाडौंबाट गोरखा जाँदै गरेको वा ८८५९ ९७६२ नम्बरको मोटरसाइकल दुर्घटनामा घाइते भएका गोरखको भीमसेनथापा गाउँपालिका-६ अश्राङका २४ वर्षीय केशव पाण्डेको मृत्यु भएको हो । उनको गोरखा अस्पतालमा उपचारका क्रममा मृत्यु भएको प्रहरीले जनाएको छ ।

गोरखा नगरपालिका-९ ठिंगुरेस्वारास्थित सडकमा पल्टेर मोटरसाइकल दुर्घटना भएको थियो । मोटरसाइकलको पछाडि सवार १८ वर्षीय रवीन पाण्डेको

गोरखा अस्पतालमा सामान्य उपचार गरी थप उपचारका लागि काठमाडौंको वीर अस्पतालमा पठाइएको छ । यस्तै, बागलुङको तमानखोला गाउँपालिका-२ बोझादोभानमा सवारी दुर्घटना हुँदा १० जना घाइते भएका छन् ।

सोमबार बोझादोभानबाट भयरकटेरीतर्फ जाँदै गरेका ग १ ज ५७५९ नम्बरका पिक अप जिप उकालोमा ब्रेक फेल भई सडकमा पल्टिदा १० जना घाइते भएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय बागलुङले जनाएको छ । जिपमा सवारी चालकसहित ११ जना रहेको प्रहरीले जानकारी दिएको छ ।

मातातीर्थ सबस्टेसनमा आगलागी

३ सदस्यीय छानबिन समिति गठन गरिने

काठमाडौं/मस-काठमाडौंको मातातीर्थ सबस्टेशनमा आइतबार दिउँसो अचानक भएको आगलागीका कारण अवरुद्ध भएको विद्युत् आपूर्ति क्रमशः पुनः सुचारु हुँदैछ । नेपाल विद्युत् प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक हितेन्द्रदेव शाक्यका अनुसार तीन दिनभित्र सबै प्रभावित क्षेत्रमा आपूर्ति पूर्णरूपमा सुचारु हुनेछ ।

बेकर प्यानलको स्वीच सञ्चालन गर्दा स्पाक भइ आगलागी भएको प्रारम्भिक अनुमान गरिएको छ । तर यो ठेकेदारको लापरवाहीबाट मात्रै हो कि कसैले जानीबुझी गराएको हो भन्ने विषयमा तीन सदस्यीय छानबिन समिति गठन गरी सत्यतथ्य पत्ता लगाइने प्राधिकरणले जनाएको छ । 'घटनाको यथार्थ पत्ता लगाई दोषीमाथि कारवाही गरिनेछ, शाक्यले बताए । उनका अनुसार, जलेका उपकरण निर्माण कम्पनीमार्फत प्रिस्त्यापन हुनेछन् भने तत्कालका लागि स्युचार्टर सबस्टेशनबाट सेवा रिरोटेट गरी अधिकांश क्षेत्रमा आपूर्ति बहाल गरिएको छ । वृत्तानिलकण्ठ र चपली

सबस्टेशनबाट स्वीच गियर ल्याएर आवश्यक मर्मत कार्य तीव्र रूपमा अगाडि बढाइएको छ । आगलागीका कारण चन्द्रागिरि आसपासको क्षेत्रमा भएको विद्युत् अवरुद्ध सोमवारबाट पुनः सञ्चालनमा आएको शाक्यले स्पष्ट पारे । यस घटनाले काठमाडौं उपत्यकामा निर्माणधीन भूमिगत केवल प्रणालीको विश्वसनीयता र प्राविधिक सावधानीमाथि समेत प्रश्न उठाएको छ । प्रणालीको दीर्घकालीन स्थायित्वका लागि व्यापक मूल्यांकन र सुधार आवश्यक रहेको संरोकारवालाहरूको भनाइ छ ।

चीनको चचिआडमा नेपाल मण्डप

काठमाडौं/मस- ललितपुर महानगरपालिकाका मेयर चि्रिवाबु महर्जन र वेङ्जिङ्गस्थित नेपाली राजदूत कृष्णाप्रसाद ओलीले चीनको तटीय प्रान्त चचिआडको हाङ्चाओमा नेपाल मण्डप उद्घाटन गरेका छन् । हाङ्चाओ सहरका उपमेयर चन वेङ्जिङ्गआडसमेत सहभागी उद्घाटन गरिएको मण्डपले

२०२५ मा चीनले नेपाल भ्रमण वर्षको मान्यता दिएको भन्दै नेपाल आउन आग्रह गरे । हाङ्चाओका उपमेयरले नेपाल र चीन जोड्ने आधार बृद्ध धर्म भएको भन्दै नेपाल मण्डल ललितपुर र हाङ्चाओको मित्रताको विम्ब बन्ने बताए । जी-२० सम्मेलनदेखि एसियाली खेलकुदसम्म भएको हाङ्चाओ सहरमा वीपी कोइराला र माओको पनि भेट भएको थियो । यो चीनको व्यापारिक नगर सांघाई नजिकै रहेको अर्को पूर्वी चीनको चर्चित सहर हो ।

लिलाम विक्रीको सूचना	
प्रथम पटक सूचना प्रकाशित मिति	२०८२/०१/०२
यस मा व.उ.स.बाट सकलित खबर काठ १९७२९९ ब्यू फिट (हर्ट उडा) लिलाम विक्री गर्नु परेकोले सूचीकर्ता उद्योगहरूलाई यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ । यस जानकारीको लागि समूहमा सम्पर्क गर्न सकिनेछ ।	
खोरादी सा. वन उपभोक्ता समूह, सुस्तामण्डलीको १० तहई ।	

महालक्ष्मी नगरपालिका- ९ का जेष्ठ नागरिकलाई तीर्थाटन

दीपकप्रसाद घिमिरे/मध्यान्ह ललितपुर, १ वैशाख

ललितपुर महालक्ष्मी नगरपालिका-९ द्वारा जेष्ठ नागरिकलाई चितवन,तनहुँ र नवलपरासीको त्रिवेणीमा रहेको देवघाटमा तीर्थाटन यात्रा गराइएको छ ।

तीर्थाटन ०८१ चैत २९ गते विहान सुरु भएको यात्रा देवघाट पुगेर बास बसी चैत ३० गते विहानै देवघाटमा स्नान, भजन किर्तन र प्रवचन सुन्ने कार्यपछि भोजन गरी ललितपुरतर्फ फर्काइएको थियो । यात्रीहरू चैत ३० गते बेलुकी गन्तव्यमा पुगेको वडाध्यक्ष जयकृष्ण बोगटीले जानकारी दिए ।

४ वटा पर्यटकीय वसमा बडा सदस्यहरू शशिधर पोखरेल, सरिता पोखरेल, बेली सुवेदी, कुमार बयलकोटी र वडा सचिव नारायण कुमार श्रेष्ठको नेतृत्वमा कर्मचारी समेत, स्वास्थ्यकर्मी र स्वयंसेवीका समेतको सहयोगमा ८५ जना

जेष्ठ नागरिकलाई तीर्थाटन गराइएको वडा सचिव नारायण कुमार श्रेष्ठले जानकारी दिए । जेष्ठ नागरिकको स्वास्थ्यलाई मध्यनगर गर्दै हरेक गाडीमा औषधीदेखि स्वास्थ्यकर्मी, खाजा, फलफूलको समेत व्यवस्था गरिएको थियो । बृद्धेसकालमा टोलछिमेकमा पुराना दैवीतीर्थसँग ऐतिहासिक भूमि देवघाटको भ्रमण गर्न पाउँदा जेष्ठ नागरिकहरू हर्षित भएका थिए ।

नगर प्रमुख हरिगोविन्द श्रेष्ठ, नगर उपप्रमुख लक्ष्मी महर्जनले जेष्ठ नागरिकहरूलाई शुभयात्रासहित सफल भ्रमणको शुभकामना दिँदै विदाइ गरेका थिए । उमेरले ८२ वर्ष पुगेका जेष्ठ नागरिक रामनाथ शर्मा पौडेलले समय परिस्थितिअनुसार

भेटघाट नभएको अवस्थामा जेष्ठ नागरिकले एक आपसमा विचार आदान-प्रदान, भेटघाट र परिचयमा थप निखरता ल्याएको बताए । स्थानीय सरकारले जेष्ठ नागरिक लक्षित कार्यक्रम के कसरी गर्न सक्छन् र उनीहरूप्रति कस्तो जवाफदेहिता प्रदर्शन गर्छन् भन्ने उदाहरण प्रस्तुत गर्न पनि यो कार्यक्रम आयोजना गरिएको वडाध्यक्ष बोगटीले बताए । वडा सदस्य शशिधर पोखरेलले जेष्ठ नागरिक तीर्थाटनलाई व्यवस्थित गर्न ६८ वर्षभन्दा पहिला भिन्न-भिन्न पेशा व्यवसाय गरेका जेष्ठ नागरिकको अनुभव आदान प्रदानका साथै आन्तरिक पर्यटन विकासमा राज्यलाई टेवा पुग्ने विश्वास लिइएको बताए ।

Vacancy Announcement

One of the reputed recruitment manpower agency is seeking for following applicants.

Documentation - 2 (Male/Female)
Public Relation Officer (PRO) - 3 (Male/Female)
Interview Co-Ordinator - 1 (Male/Female)

Requirements:

- Educational qualification +2 pass.
- Should know Nepali & English typing, With computer Knowledge.
- Minimum 2 years experience in the recruitment field.

★ Send your cv on office mail : prudentialnpl@gmail.com

Cell Number: 9802002032

कर्मचारी आवश्यकता

यस S.K. Manpower Service Pvt.Ltd. लाई अनुभव तथा प्रभावशाली कर्मचारी पुरख PRO र महिला Documentation आवश्यकता परेको हुँदा इच्छुक उम्मेदवारहरूले यस प्रा.लि.मा सम्पर्क गर्नुहोला ।

क्र.सं.	पद	संख्या	लिंग	आवश्यकता न्यूनतम योग्यता
१	Public Relation Officer (PRO)	२	पुरुष (Male)	10+2 वा, 2 Yrs Experience (तराईबासिंसाई विशेष प्राथमिकता)
२	Documentation	२	महिला (Female)	Bachelor Pass/ Diploma in Computer, 2 Yrs Experience

नोट :तलब आपसी साभेदारीमा हुनेछ ।

S. K. MANPOWER SERVICE PVT. LTD.
Ananda Nagar, Swayambhu-15, Kathmandu, Nepal. Tel: +977-1-5923247, 9867610308, 9708953611, 9869757535, Email: skmanpower1742@gmail.com, Web: www.skmanpowernepal.com

सम्पादकीय

देश र जनताप्रति
इमान देखाऊ

राजनीति भन्नु देशको मूल नीति मानिन्छ । नागरिक अर्थात् जनता देशका प्रमुख आधार हुन् । जनताको सर्वोपरि हित नै राजनीतिको प्रमुख लक्ष्य हो र हुनुपर्छ । जनताका आधारभूत आवश्यकता पूरा गर्ने, सुरक्षा र संरक्षण प्रदान गर्ने, विपद्बाट रक्षा र उद्धार गर्ने, गौस, बास, कपास, स्वास्थ्य र शिक्षा जस्ता आधारभूत कुराहरूको परिपूर्ति गर्ने मूल दायित्व राज्य वा सरकारको हो । कुनै पनि सरकार वा राज्य यी आधारभूत दायित्वबाट चुक्नु भनेको शासन प्रणाली र शासकमाथि गम्भीर प्रश्न उठ्नु नै हो ।

विगतदेखि नै नेपाली समाज अस्थिर र गज्जागोल राजनीतिक वातावरणबाट गुर्जिँदै आएको यथार्थ छ । निरंकुश राजाका काल, जहानियाँ राणाकाल, निर्दलीय पञ्चायतकाल हुँदै गुर्जिएको नेपाली राजनीति अझ भन्नु नेपाली राज्य व्यवस्थाले छोटो समय लोकतन्त्रको अनुभूति सँगालेको छ । यद्यपि, विविध कारणले नेपालमा लोकतन्त्रले फस्टाउने अवसर पाइरहेका छैन । पटक-पटक लोकतन्त्रमाथि गम्भीर प्रहार भइरहेका छन् । यसो हुनुमा कारक र जिम्मेवार के र को ? भन्ने प्रश्न पनि अन्याथा हुँदैन । सरसर्ती हेर्ने हो भने एउटा धुमिल चित्र अगाडि आउँछ- नेपाली शासकहरूको गैरजिम्मेवारी, मनोमानी, होपाइ, स्वार्थीपना यसका कारणका रूपमा देखिन्छन् ।

पछिल्लो समय २०६२/०६३ सालको दोस्रो जनआन्दोलनको उपलब्धिस्वरूप नेपालले शदियौँदेखि भोग्दै आएको वंशवादी राजतन्त्रबाट मुक्त भई गणतन्त्रको यात्रा तय गरेको छ । यसबीचमा संविधानसभाका २ वटा निर्वाचन भई जनताको संविधान जारी भई लागूसमेत भइसकेको छ । देश ३ तहका सरकारबाट संचालित छ । शक्ति र स्रोत विकेंद्रीकरणको अभ्यास जारी छ । तर, देशको राजनीति भने अस्थिर बन्दै गइरहेको छ । जनताले रैतीबाट नागरिक हुन पाएका खुसीमा रमाउन थालेको २ दशक नहुँदै पुनः व्यवस्था परिवर्तनका माग उठिरहनु सुखद होइन । यसमा हाम्रा लोकतान्त्रिक/गणतान्त्रिक भनिएका राजनीतिक दलहरूको अकर्मण्यता, गैरजिम्मेवारी, अनैतिकता, लापरवाह त कारक बनेको छैन ? देश र जनताको हितभन्दा बढी आफ्ना निहित स्वार्थमा दलहरू, दलका नेताहरू र सत्ताधारीहरू अलमलिइरहेका कारण त यस्तो अवस्था आइरहेको छैन ? गम्भीर भएर आत्मसमीक्षा गर्दै सबै पक्ष सच्चिनु आवश्यक छ ।

कृषि उद्यमशीलतामा 'जेन-जी'को आवश्यकता

नेपालमा प्रशस्त उत्पादन हुने मछ पनि उत्पादन गर्नभन्दा आयात गर्न जोखिम कम छ । कृषिजन्य उत्पादन यति संवेदनशील हुन्छ कि सानो समस्या हुँदा पनि त्यसको असरले कृषकको वर्षभरको आम्दानी गुम्छ...

आलोच

ध्रुव चौपाने

सन् १९९७ देखि २०१२ बीचमा जन्मिएका पुस्तालाई जेनेरेसन-जेड अर्थात् 'जेन-जी' पुस्ताको रूपमा विश्वभर नै हेर्ने गरिएको छ । धेरै नै आशा र अपेक्षा गरेको पुस्ता हो यो । प्रविधीमैत्री र स्टार्टअपमा 'जेन-जी' (१३ देखि २८ वर्ष) पुस्ताको रूचि अत्यन्तै देखिन्छ ।

व्यक्तिगत रूपमा यो पुस्ताले विश्वभर नै केही नयाँ र फरक गर्ने कोसिस गरिरहेको छ । तर, नेपालमा अधिकांश 'जेन-जी' पुस्ताको मनोविज्ञान विदेशमोहमा देखिन्छ । सरकारले यो पुस्तालाई देशमै अवसर र सम्भावना नदेखाउँदा 'जेन-जी' पुस्ता स्वदेशमा भन्दा विदेशमा कसरी पलायन हुने भनेर अवसर खोजिरहेको देखिन्छ ।

नेपालका ग्रामीण बस्तीदेखि शहर बजारमा समेत यो पुस्ता विदेशमोहमै भौतारिरहेको छ ।

गाउँगाउँमा सरकारले ठूलो लगानी गरेर सडक, बिजुली, पानीदेखि स्वास्थ्य उपचारका लागि अस्पतालदेखि एम्बुलेन्ससम्मको पहुँच पुऱ्याइदिएको छ तर किन गाउँमा 'जेन-जी' पुस्ता अटाउन सकिरहेको छैन ?

हामीले नेपाल अपार सम्भावना भएको मुलुक हो भनेर वर्षौँदेखि भनिरहेका छौं । देश बनाउने जिम्मा दिएका जनप्रतिनिधिहरूले पनि चुनावदेखि सत्तामा पुग्दासमेत नेपालको सम्भावनाको भाषण गरेका सुनेर थाक्ने बेला भयो तर देशले मुहार फेर्ने किन सकिरहेको छैन ?

स्वर्ग जस्तो सानो देशमा जन्मिएर पनि हाम्रा युवा पुस्ता देशमा अडिन सकिरहेका छैनन् । कृषि, पर्यटन, जलविद्युत्/लगायतका क्षेत्रमा सम्भावना देख्न सकेको छैन । नेपालबाट दक्षिण कोरियामा कृषिमा काम गर्नका लागि हजारौँ 'जेन-जी' पुस्ता इपीएस पढ्नका इन्स्टिच्युट धाइरहेका छन् तर नेपालमा किन काम गर्न चाहिरहेका छैनन् ?

नेपालमा कृषिको बजारलाई हामीले आत्मनिर्भर बनाउन नसक्दा नेपालमा भन्दा कोरियामा सम्भावना देखे 'जेन-जी' पलायन भइरहेको छ । पछिल्लो समय विदेशमा लामो समय काम गरेर फर्केहरूले कृषिमा गरेको सफलताको कथामा हाम्रो चासो किन गइरहेको छैन ? नेपालको कृषिमा क्षेत्रमा लाग्ने जनसंख्या ८० बाट घटेर ६० प्रतिशतमा झरेको छ । यो अझै घट्ने क्रममै छ किनभने कृषि भू-भागमा अहिले घडेरी बनाइएको छ ।

विदेशबाट आएको पैसा घर र घडेरी जोड्ने सकिएको छ । तर, कृषिमा लगानी गरेर प्रतिफल आउँछ भन्नेभन्दा घर बनाएर फेरि विदेश जाने संस्कार देशभर देखिन्छ । पछिल्लो समय नेपालबाट कृषि श्रमशक्ति विदेश पलायनको डरलाग्दो रूप देखिँदै गएको छ । अहिले आमअभिभावकको आफ्ना छोरा-छोरीलाई नेपाल बस्नभन्दा विदेश गएर छोटो समयमै धेरै पैसा कमाउँछन् भन्ने सोच छ । विदेश गएकाहरूले हप्ता दिन काम गरेर १ दिन काम गरेको तस्विर सामाजिक संजालमा पोस्ट गर्दा 'जेन-जी' पुस्तामा समेत नेपालमा भन्दा विदेश जानुपर्छ भन्ने धारणा बनाउन सहयोग गरिरहेको छ ।

तर, सरकारले कृषिमा 'जेन-जी' पुस्तालाई लगाउने हो भने नेपालमा

आयात हुने कृषिजन्य उत्पादनलाई चर्को कर लगाउने र नेपालको कृषिलाई क्षेत्रका आधारमा पकेट क्षेत्र घोषणा गर्ने हो भने २ वर्षमै यहाँको कृषि क्षेत्रले नयाँ स्वरूप लिन सक्छ

नेपालको भौगोलिक विविधतालाई, हिमाल, पहाड र तराईको क्षेत्रलाई पकेट क्षेत्र छुट्याएर काम गर्ने हो भने हामी कृषिमा आत्मनिर्भर हुन ५ वर्ष पनि लाग्दैन ।

'जेन-जी' पुस्ता छिटो धनी हुन चाहन्छ किनभने यो पुस्ताले सहज रूपमा आम्दानी गर्न चाहिरहेका छन् । त्यसैले, यो पुस्ता इन्टरनेट र प्रविधीमै भूमिाइरहेको छ ।

नेपालको कृषिजन्य उपजलाई अनलाइन व्यापार र कृषिलाई व्यावसायिक उत्पादनका लागि उच्चस्तरीय प्रविधिको प्रयोगलाई सरकारले नै प्रयासिकतामा राख्न जरुरी छ ।

उत्पादन र आत्मनिर्भरता

नेपालमा उत्पादन गर्नेभन्दा विदेशबाट आयात गरेर बिक्री गर्ने धेरै उद्यमी व्यवसायी छन् । यसले व्यापारमा 'रिस्क' कम गर्दै नाफामा प्रतिशत खाने र राज्यलाई केही राजस्व तिर्ने मात्र भएको छ । यो नेपालका लागि दीर्घकालीन समाधान होइन ।

नेपालमा आएको रैमिटचान्स हामी विदेशबाट उपभोग्य सामान आयातलाई खर्च गरिरहेका छौं । योजातिक विडम्बना केही होइन ।

नेपालमा आवश्यक प्रविधि आयात गर्नुपर्ने पनि कृषि उपज आयातमा कडाइ नगर्दासम्म नेपालको कृषि क्षेत्र आत्मनिर्भर बन्न

सकैन । नेपालको बढ्दो व्यापारघाटालाई सन्तुलित बनाउनका लागि हामीले नेपालमा यस्ता उद्योगहरू संचालन गरौं, जसले नेपालमा उत्पादन हुने कच्चा प्रदार्थलाई प्रशोधन गरेर आयातीत वस्तुलाई रोक्न सकियोस ।

नेपालमा उत्पादन हुने कृषिजन्य उत्पादनलाई प्रोत्साहन गर्नका लागि सरकारले कृषकमैत्री नीति बनाउन आवश्यक छ । नेपाली युवा जनशक्ति कामका लागि खाडी मुलुक जानुपर्ने तर हाम्रो उर्वर कृषि भूमि बाँफो हुने अवस्था रोक्नका लागि उत्पादनमा आत्मनिर्भर बन्नेतर्फ लाग्नुपर्छ ।

पछिल्लो समय विदेश गएर फर्केका नेपालमा युवा पुस्ता कृषिमा सम्भावना देखेर काम गर्न थालेका छन् । कतिले राम्रो गरिरहेका छन् भने कति आशावादी छन् । कृषिमा आकर्षण भएकालाई सम्भावना देखाउनका लागि यो सही समय हुन सक्छ ।

नेपालमा काम गर्नेलाई प्रोत्साहन दिने हो भने नेपालमा ठूलो लगानीभन्दा सानोसानो लगानीबाट नै आत्मनिर्भर बन्न सकिन्छ । यस्तै, नेपालमा कृषि क्षेत्रलाई माथि उठाउनका लागि सामूहिक रूपमा लगानी र सामूहिक प्रतिफलको अभ्यास गर्ने हो भने कृषि क्षेत्र फस्टाउन सक्छ ।

नेपालमा मिहिनेत गरे के हुँदैन भन्ने विदेशबाट फर्केकाहरूले देखाएका उदाहरण धेरै छन् । स्वर्ग जस्तो देशमा हामीले काम भन्दा पनि गफ धेरै गर्ने संस्कारको विकास हुँदा समृद्धिमा असर परेको छ । अब हाम्रो सोच नै बदल्नु आवश्यक छ ।

नेपालमा हुने कृषि खेती परम्परागत हुँदा आत्मनिर्भर हुन कहिल्यै सकेन । कृषिलाई व्यावसायीकरणका लागि जेन-जी पुस्ता अहिले जसरी विदेश पलायन भएका छन्, उनीहरूलाई रोक्नु नै पर्छ । नयाँ पुस्तालाई साना तथा घरेलु उद्योगदेखि उद्यमी बन्नका लागि प्रोत्साहन गरे मात्र नेपालको समृद्धि हुन्छ ।

आयातमा भन्दा उत्पादनमा जोखिम

नेपालमा प्रशस्त उत्पादन हुने भए पनि उत्पादन गर्नभन्दा आयात गर्न जोखिम कम छ । कृषिजन्य उत्पादन यति संवेदनशील हुन्छ कि सानो समस्या हुँदा पनि त्यसको असरले कृषकको वर्षभरको आम्दानी गुम्छ ।

नेपालमा राम्रो उत्पादन भएको समयमा भारतबाट यसरी कृषि उपज भित्रिन्छ कि नेपालमा उत्पादन भएका वस्तुहरू कौडीको मूल्यमा समेत बिक्री हुँदैनन् । नेपाली उत्पादन एक सिजनमा बिक्री भएर भने अर्को सिजनमा किसानले कृषि गर्ने हिम्मत नै आउँदैन । त्यसपछि, आयातीत कृषि उत्पादनमा व्यवसायीले मनलाग्दी रूपमा नै मूल्य बढाउने हुँदा त्यसको असर आमउपभोक्तालाई पर्छ । तर, यस्तो गम्भीर विषयमा कसैलाई चासो नै छैन ।

नेपालको कृषि क्षेत्रलाई अगाडि बढाउने हो भने नेपालमा उत्पादन हुने कृषि उत्पादनलाई बढावा दिई आयातमा रोक लगाउने वा भन्सार मूल्य अधिक बनाउने हो भने नेपालमै उत्पादन गर्न कृषकमा उत्साह आउँछ ।

कृषिमा आत्मनिर्भर बनाउने चर्चा र बहस हुन लागेको वर्षौँ हुँदासमेत कृषिमा हाम्रो परनिर्भरता बढ्दै गएको छ । कृषिमा श्रम अत्यधिक हुन्छ तर त्यसबाट प्रतिफल निकै कम हुँदा यसमा सरकारको साथ अति नै आवश्यक छ । कृषिमा प्रतिफल दिन सकिन्छ भन्ने तथ्यमा अहिलेको जेन-जी पुस्तालाई विश्वस्त बनाउनका लागि समेत कृषिमा क्रान्ति गर्न आवश्यक छ ।

लेखक पैचो पसल प्रा.लि.का प्रवन्ध निर्देशक हुनुहुन्छ ।

इतिहासमा आज

१५ अप्रिल १९९२ मा ब्रिटिस लकजरी लाइनर उत्तरी एटलान्टिकमा डुबा १ हजार ५०० भन्दा बढी मानिसको मृत्यु भएको थियो ।

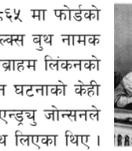
१५ अप्रिल १९८९ मा वेलायतको सेन्फिल्डको हिल्सवरो स्टेडियममा फुटबल प्रशंसकहरूबीच दौडधुप मच्चिँदा ९७ जनाको मृत्यु भएको थियो ।

१५ अप्रिल २०१३ मा वोस्टन म्याराथन फिनिश लाइनमा प्रेसर कुकरबाट बनेका २ वटा बम विस्फोट हुँदा ३ जनाको मृत्यु र २६० भन्दा बढी घाइत भएका थिए ।

१५ अप्रिल १८६५ मा फोर्डको थिएटरमा जोन विल्स वृथ नामक व्यक्तिले गोली हानी अब्राहम लिंकनको हत्या गरेका थिए, जुन घटनाको केही घण्टाअघि मात्र एन्ड्रयु जोन्सनले १७औँ राष्ट्रपतिको शपथ लिएका थिए ।

प्राथमिकतामा पर्यटन उद्योग कहिले ?

विचार

अस्मिता बम

तारे होटलको संस्था बहर्दै जाँदा उच्च प्रोफाइलका पर्यटकसमेत मित्राउन सकिएको छैन । खबौंको लजाजी गरेर खोलिएको पाँचतारे होटलदेखि जेस्ट हाउससम्मका लजाजी गरेका व्यवसायी अहिले पर्यटकलाई होटलमा स्वागत गर्न आतुर छन्...

प्राकृतिक सौन्दर्य, सांस्कृतिक सम्पदा र भौगोलिक वातावरणका कारण पर्यटकका लागि नेपाल आकर्षणको केन्द्र हो । विश्वभरबाट नेपाल आउने पर्यटकका लागि नेपाल सुन्दर देशका रूपमा चित्रित गरेको पाइन्छ । ८ हजारभन्दा माथिका हिमाल, पहाड र तराईको समथर भू-भागदेखि प्रत्येक १० किलोमिटरमा हुने मौसम परिवर्तन जस्ता कारणले नेपाललाई पर्यटकीय गन्तव्य साँच्चै नै रमणीय छ ।

विश्वमै अग्लो स्थानमा रहेको सगरमाथा, गौतमबुद्धको जन्मस्थल लुम्बिनी, हिन्दुहरू एक पटक पुग्ने पन्ध्र पशुपतिनाथ मन्दिर, राष्ट्रिय निकुञ्ज, नदीनाला, ताललैयालगायतका कारणले प्राकृतिक र धार्मिक पर्यटकलाई नेपाल ल्याउन सक्ने हो भने नेपाल पर्यटन क्षेत्रबाट एक दशकमै समुन्नत बन्न सक्छ ।

नेपाललाई प्राकृतिक नै अनुपम सौन्दर्य दिएको छ । पूर्वदेखि पश्चिमसम्म र उत्तरदेखि दक्षिणसम्म हरेक स्थानको आफ्नै महत्त्व छ । देशभरमै आफ्नो-आफ्नो पहिचान दिन सक्ने स्थान छन् । जुन कुनामा गए पनि प्राकृतिक मज्जा पर्यटकले लिन सक्ने स्थान छन् ।

त्यसैले, नेपाल पर्यटक भित्र्याउनेतर्फ मात्र केन्द्रित हुने हो भने नेपालबाट दिनहुँ २ हजारभन्दा बढी जनशक्ति रोजगारीका लागि खाडी मुलुकमा जानुपर्ने थिएन । नेपालको पर्यटकको बजारका लागि हाम्रा २ छिमेकी मुलुक भारत र चीनमा मात्र केन्द्रित हुन सकिन्छ । २ देशको जनसंख्याको १ प्रतिशतलाई मात्र नेपाल ल्याउन सक्ने हो भने नेपालमा पर्यटकको चाप धाम

नसक्ने अवस्था हुन् । त्यस्तै, सार्क मुलुकदेखि युरोप, अमेरिकालगायतका स्थानमा सधैं आउने पर्यटकसमेत नेपाल ल्याउनका लागि केही प्याकेजका कार्यक्रम मात्र बनाइदिने हो भने हामी पर्यटकका लागि चिन्ता लिनुपर्ने अवस्था छैन । पछिल्लो समय नेपालमा जसरी पर्यटकलाई लक्षित गरी होटल व्यवसायमा लगानी भएको छ, निजी क्षेत्रले पर्यटन क्षेत्रमा धेरै नै सम्भवना देखेका छन् ।

पर्यटन क्षेत्रलाई दीर्घकालीन रणनीतिअनुसार विकास गर्ने हो भने नेपालको आर्थिक समृद्धिका आधार नै पर्यटन क्षेत्र बन्ने निश्चित छ । पछिल्लो समय नेपालमा तारे होटल र विश्वका चर्चित तारे चैन होटलहरूसमेत भित्रिरहेका अवस्थामा पर्यटक आगमनका लागि प्रचारप्रसार गरिरहेकै देखिन्छ ।

लगानीकर्ताले देशभर होटलमा लगानी गरिरहेका छन् । उनीलाई आत्मविश्वास र थप लगानी गर्न उत्सुक बनाउनका लागि सरकारको पहिलो प्राथमिकता पर्यटन उद्योग हुन आवश्यक छ । तारे होटलको संख्या बढ्दै जाँदा उच्च प्रोफाइलका पर्यटकसमेत भित्र्याउन सकिएको छैन । खबौंको लजाजी गरेर खोलिएको पाँचतारे होटलदेखि जेस्ट हाउससम्मका लगानी गरेका व्यवसायी अहिले पर्यटकलाई होटलमा स्वागत गर्न आतुर छन् ।

नेपालका प्रमुख पर्यटकीय शहर काठमाडौँ, पोखरा, चितवन, नेपालगन्जदेखि रारासम्म नै होटल, रिसोर्ट बन्ने क्रम बढ्दो छ । अब देशको समुन्नतिको लागि पर्यटन उद्योगका पूर्वाधारमा

ध्यान दिन जरुरी छ । हाम्रो पूर्वाधार निर्माणमा देखिएको हिलोसुस्तीको असर पर्यटन क्षेत्रले भोगिरहेको छ । लुम्बिनी, पोखरालगायत ग्रामीण क्षेत्रमा जाने सडक पूर्वाधारको अवस्था दयनीय नै छ ।

पूर्वाधारमा विकासको गति कम हुँदा नेपाल घुम्न आउने पर्यटकले सास्ती खेप्नुपरेको वर्षौँ भयो । हवाई यात्रासमेत त्यति सहज छैन । पर्यटकलाई यात्रा असहज हुँदा नेपालप्रतिकै धारणा नकारात्मक बन्न नदिनसमेत पूर्वाधारमा लगानी गर्न धेरै नै बाँकी छ ।

कोभिड-१९ महामारीले पारेको असर अझै पर्यटन क्षेत्रमा परेको छ । अन्य मुलुकहरू पर्यटन क्षेत्रलाई पुनरुत्थान कार्यक्रम ल्याएर अगाडि बढे पनि नेपालले ठोस पहलकदमी देखाउन नसक्दा पर्यटक आगमन बढ्न सकेको छैन । पछिल्लो समय शहरमा मात्र नभएर प्राकृतिक सुन्दरता भएका डाँडाकाँडा भएका स्थानमा होमस्टेदेखि रिसोर्टसमेत खुलिँदै गएको छ । त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलसमेत स्तरोन्नति हुन समय लागिरहेको छ ।

छिमेकी मुलुकहरूले पर्यटक आफ्नो देशमा ल्याउनका लागि विभिन्न प्याकेजसहित योजना बनाइरहेका नेपाल भने गम्भीर देखिएको छैन । देशको अर्थतन्त्रमा ठूलो योगदान दिन सक्ने पर्यटन क्षेत्रबाट नेपालले लाभ लिन सकेकै छैन । निजी क्षेत्रको जोडबलले पर्यटन उद्योग गतिशील भएको छ । त्यसमा सरकारले साथ दिने हो भने नेपालको पर्यटन क्षेत्रलाई देशको समुन्नतिको बलियो आधार बनाउन सकिन्छ ।

सामाजिक सञ्जाल

सेतेमान तामाङ

देश बनाउन कहाँ सकिएला, यी गैरजन्मेवारहरूले एउटा राष्ट्र बैकको गभर्नर नियुक्ति गर्न सकेका छैनन् । गभर्नर योग्य र दक्ष व्यक्ति चाहिन्छ, उहाँ माफिया, कमिसन र घुसखोरी व्यक्ति नहोस् । कर्मतामा देशको अर्थतन्त्र उकास्न सक्ने व्यक्ति चाहिन्छ । लामो समयसम्म गभर्नर खाली राख्नु चलखेलको पडयन्त्र हुन् ।

तिनकुने घटनामा दुर्गा जति दोषी थिए, उतिकै शंकास्पद र रहस्यमय भूमिका राज्यको छ भन्नेमा आमजनता सशक्त छ । सरकारप्रति जनताको शंका चिर्न, सरकारले जनतासामु विश्वासको वातावरण बनाउन घटनाको सत्यतथ्य छानबिन गरि प्रतिवेदन बाहिर ल्याउनुपर्छ । दोषी राज्य दुर्गा जोकोही होस कारवाही हुनपर्छ ।

मदन शरेल

नेपाली नागरिक हिजो जसले गणतन्त्र चाहियो भनेर ल्यायो, उही नेपाली जनताहरू हुन्, आज गणतन्त्रले देश र आम नागरिकको हितविरुद्ध गलत कार्यहरू गर्‍यो, अब हामीलाई पुनः राजासहितकै लोकतन्त्र चाहियो भन्ने माग गरिरहेका सुनिन्छ- जनताले यस्तो भन्नु उसको दण्डनीय अपराध हो र ? नैसर्गिक अधिकार हैन र ?

६ महिना प्रम ओलीले भाषण गर्न छोड्नु । एमालेले आफ्नो भलो चाहाने हो भने प्रमको कुर्चीमा बसेर भाषण गर्दै हिँड्ने ओली पहिला सच्चिनु पर्छ । हामीलाई देशमा डेलिभरी दिने प्रम चाहिएको हो, भाषणवाज होइन । जवाफ फर्काउने प्रम होइन, जिम्मेवारी निभाउने प्रम चाहिएको हो ।

नारायण शर्मा

‘मिडियाले निराशा बढाउने काम गर्न हुँदैन’

काठमाडौं/मस- प्रेस काउन्सिल नेपालका अध्यक्ष बालकृष्ण बस्नेतले समाधानमुखी पत्रकारिताको बाटोलाई अंगाल्न समस्त मिडिया जगतलाई सुझाव दिएका छन्।

समाधानमुखी र रचनात्मक पत्रकारिताको विकास नहुँदा समाजमा निराशा छाएको उनको टिप्पणी छ।

‘हरेक क्षेत्रमा प्रणाली बलियो बनाई सोही अनुसार काम गर्न हामी सृजनात्मक र रचनात्मक हुन सकेका छैनौं। समाधानमुखी होइन, समस्यामुखी बन्यौं। भएका र गरेका कामको चर्चा समेत गरेनौं। त्यसका लागि मिडिया र सामाजिक सञ्जालको समेत सही प्रयोग गर्न चाहिनौं’ नयाँ वर्षको अवसरमा अध्यक्ष बस्नेतले सामाजिक सञ्जालमा लेखेका छन्।

नेपाली मिडियाको नियामक निकाय काउन्सिलका प्रमुख बस्नेतले नयाँ वर्षबाट सुरुवात गर्नुपर्ने काम धेरै रहेको उल्लेख गर्दै नेपालमा केही हुँदैन भन्ने भाष्य त्यागनुपर्ने धारणा राखेका छन्।

‘त्यागनुपर्ने धेरै कुरा छन्। सुरुवात

गर्नुपर्ने र कतिपय थाहा भएका कुरा समेत महसुस गरेर, सच्चिपर अर्ध बद्ध नुपर्ने थुप्रै काम छन्। अरुलाई नराप्नो देक्ने,

आफ्नो समिक्षा नगर्ने प्रवृत्ति हटाउनुपर्नेछ,’ अध्यक्ष बस्नेतले लेख्नुभएको छ, ‘प्रणाली र व्यवस्थाको दृष्टिले नेपाल उत्तम छ।

तर, हामीले त्यसलाई उपयोग र स्थापित गर्न सकेका छैनौं।’ उनले आशाको किरण रोक्न र नेपालमा कहिले केही हुँदैन भन्ने निराशाको खेती फैलाउन नहुनेतर्फ सबै सजग हुनुपर्ने धारणा राखेका छन्।

‘केही हुँदैन भन्ने चिन्तन र प्रवृत्ति नयाँ वर्षबाट त्यागेर, हामी मिलेर समृद्ध नेपाल बनाउन सक्छौं भन्ने प्रण गर्न जरुरी छ। सामाजिक सञ्जालसहितका मिडियाले पनि अब के भएन मात्र होइन, किन भएन ? त्यसको समाधान के हुन सक्छ ? भएका राम्रा काम के के हुन् ? अब गर्नुपर्ने काम के हुन् भनेर औल्याउनुपर्ने बेला आएको छ,’ अध्यक्ष बस्नेतको धारणा छ।

देशका सम्भावना बोकेका युवालाई बाहिर धकेलिरहने हैन, बाहिर बसेकालाई समेत फर्कने वातावरण बनाउन जरुरी भइसकेको उल्लेख गर्दै उनले लखेका छन् ‘देश अरूले बनाइदिने होइन, बरू नेपाली जहाँ रहेपनि एकापसमा मिल्दा सम्भावना छ। त्यसैले, सकारात्मक सोच। नकारात्मकता हटाऔं। आलोचनात्मक चेत राखौं।’

सगरमाथा आरोहणका लागि खुम्बू आइसफलको बाटो तयार

काठमाडौं/मस- वसन्तकालीन यामा सगरमाथा आरोहणका लागि दुई सयभन्दा बढीले आरोहण अनुमति लिएका छन्।

पर्यटन विभागका अनुसार विहीवारसम्म २२ आरोही समूहका

३८ महिला र एकसय ७८ पुरुष गरी कूल २१४ जनाले अनुमति पाएका हुन्। आरोहण अनुमति लिएर विभिन्न मुलुकका आरोहीहरू धमाधम गन्तव्यतर्फ लागि रहेका छन्। विभागले चैतको तेस्रो सातादेखि सगरमाथा आरोहण अनुमति दिन सुरु गरेको थियो। विभागका निर्देशक आरती

न्यौपानेका अनुसार सगरमाथा आरोहणका लागि धमाधम आरोही गन्तव्यतर्फ गइरहेका छन्। नेपालसहित ३१ मुलुकका नागरिक सगरमाथा आरोहणका लागि भएका छन्। विभागले हालसम्म सगरमाथासहित विभिन्न १७ हिमाल आरोहणका लागि

‘एक्सपीडिसन पर्मिट’ जारी गरेको छ। पछिल्लो विवरणमा हिमाल आरोहणमाफत ३६ करोड ५८ लाख १५ हजार २७ रोयल्टी रकम सरकारी खातामा जम्मा भएको छ।

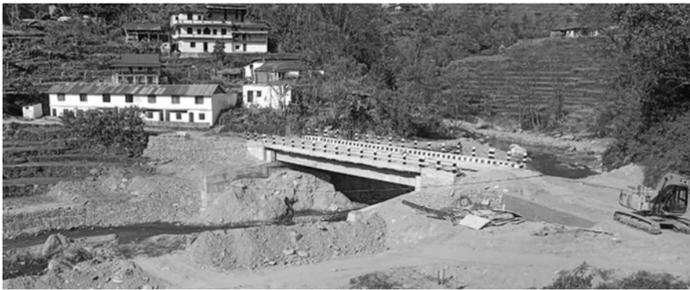
सगरमाथाबाट मात्रै ३१ लाख ६९ लाख ८६ हजार २८ रकम उठेको छ। हालसम्म विभिन्न हिमाल तथा पिक आरोहण गर्न ५४ आरोही समूहका ९९ महिला र तीनसय ९८ गरी कूल चार सय ९७ जनाले विभागबाट अनुमति लिएका छन्।

आरोहणका लागि खुम्बू आइसफलसम्मको बाटो निर्माण सम्पन्न भएको छ। आइसफलका डाक्टरहरूले खुम्बू आइसफल हुँदै रुट फिक्सिड पूरा गरेको विभागले जनाएको छ। असाधारण प्रयासका लागि एसपिसिसीका आइसफल डाक्टरलाई विभागले प्रशंसा व्यक्त गरेको छ।

सगरमाथाको आधार शिविरदेखि दोस्रो शिविरसम्म बाटो निर्माणका लागि सगरमाथा प्ररुषण नियन्त्रण समिति (एसपिसिसी) ले खुम्बू आइसफलमा बाटो बनाउने ‘आइसफल डाक्टर’ खटाएको थियो। यो सिजनका लागि १० जनाको टोली खटाइएको एसपिसिसीले जनाएको छ।

पर्वतारोहण सञ्चालक संघले सगरमाथाको दोस्रो शिविरदेखि चुचुरोसम्म बाटो बनाउनेअर्थात् ‘रोप फिक्सिड’ (डोरी टाँगे) काम गर्ने छ। संघले यो सिजनको सगरमाथा आरोहणका लागि बाटो बनाउने तथा रोप फिक्सिडको व्यवस्थापकीय जिम्मेवारी एटके एक्सपीडिसन कम्पनीलाई दिएको छ। वसन्त ऋतु सगरमाथासहितका हिमाल आरोहणका लागि उपयुक्त मौसम मानिन्छ। यो याममा सगरमाथा आरोहणका लागि उल्लेख्य संख्यामा विदेशी आउँछन्।

४ महिनामै पक्की पुल निर्माण

गुल्मी/मस- गुल्मीका एक निर्माण व्यवसायीले डेढ वर्षमा बन्ने पुल चार महिनामै निर्माण गरेका छन्। निर्माण व्यवसायी विजय खनालले गुल्मीको मदाने गाउँपालिकाअन्तर्गत अरुण कैंदी खोला पुल चार महिनामै निर्माण सम्पन्न गरेका हुन्।

जिल्लामा सञ्चालित कैयौं विकास योजनाहरू केही निर्माण व्यवसायीले समयमा काम नगरी अलपत्र परिर्हेको अवस्थामा खनालले डेढ वर्षको अवधिमा निर्माणसम्पन्न गर्नुपर्ने काम चार महिनामै सम्पन्न गरेका हुन्। गुल्मीको पञ्चमीपोखरी-अरुण्ड हुँदै प्युठान जोड्ने सडकमा पक्की पुल निर्माण गरिएको छ। छोटो अवधिमै पुल निर्माणको काम नगरेर खनालले काम गर्ने इच्छाशक्ति भएमा तोकिएको समय नै पखनुपर्छ भन्ने मान्यतालाई

चिरेर नयाँ उदाहरण प्रस्तुत गरेका छन्।

उक्त पुल निर्माणका लागि गत वर्ष जेठमा सम्पन्न भएपछि बसांत सुरु भएको र त्यसपछि दसैँ तिहारजस्ता चाडपर्वहरू परेका कारण त्यसपछि मडिसर महिनादेखि फागुनसम्म चार महिनामा लगातार काम गरेर पुल निर्माणको काम सम्पन्न गरिएको निर्माण व्यवसायी विजय खनालले बताए। तर समयमा काम सम्पन्न गरे पनि ६० लाख रूपैयाँ अर्को भुक्तानी पाउन बाँकी रहेको खनालले गुनासो गरे।

खनालले आफूले निर्माणको जिम्मा लिएका ९९ प्रतिशत योजनामा म्याद थप नगरेको बताए। यति छोटो समयमा पुल निर्माण भएसँगै त्यस क्षेत्रका नागरिकहरू पनि अचम्म परेका छन्। मदाने गाउँपालिका-१ का

वडाध्यक्ष सुशील चन्दले निर्माण व्यवसायीमा इच्छाशक्ति भएमा योजना कसरी सम्पन्न हुन्छन् भन्ने नयाँ उदाहरण खनालले देखाएको बताए।

सडक पूर्वाधार कार्यालय गुल्मीमाफत पुल निर्माणका लागि कमल-अर्जुन-सिटी जेभीले गत वर्षको जेठ ८ गते सम्पन्न गरेको थियो। उक्त पुल भ्याटसहित रु चार करोड १४ लाख २९ हजार ९७९ को लागतमा सम्पन्न भएको सडक पूर्वाधार कार्यालय गुल्मीका प्रमुख इन्जिनियर सच्चिदानन्द चौधरीले जानकारी दिए। गत मंसिर पहिलो हप्ता लुम्बिनी प्रदेशका भौतिक पूर्वाधारमन्त्री बनेका भूमि व्यवस्था तथा कृषि सहकारीमन्त्री दिनेश पन्थीले पुलको शिलान्यास गरेका थिए।

कालीकोट कारागारमा क्षमताभन्दा तेब्वर कैदीबन्दी

कालीकोट/मस - जिल्ला कारागार कालीकोटमा क्षमताभन्दा तेब्वर कैदीबन्दी बस्दै आएका छन्। जिल्ला कारागारमा २२ जनाको क्षमता भए पनि अहिले ५२ जना कैदीबन्दी रहेका हुन्। जिल्ला कारागारको क्षमता १५ जना पुरुष र सातजना महिला गरी २२ जनाको हो।

कारागारमा क्षमताभन्दा कैदीबन्दी कारागारमा राखिएको जिल्ला कारागार कार्यालयका प्रमुख जेलर मानबहादुर विकले बताए। उनले भने, ‘भवन पनि पुरानो छ। भूकम्प आएको खण्डमा कैदीको जीवन निकै जोखिममा छ। पुरानो भवन त्यसैमा साँघुरो भएकाले वैदीबन्दीको जीवन

थप कष्टकर भइरहेको छ।’

जिल्ला कारागारको नयाँ भवन निर्माणका लागि एक पटक बजेटको व्यवस्थापन भएको र कैदीबन्दी राख्ने अर्को कुनै विकल्प नभएकाले पुरानो भवन भत्काउने अवस्था नभएको जेलर विकले बताए। ‘बजेट रु एक करोड फिर्ता गयो। कारागारभित्रको माथिल्लो क्षेत्र निकै भिरालो भएकाले कटान गरेर मैदान बनाउन धेरै बजेट लाग्ने भयो।’

जिल्ला प्रशासन कार्यालय कालीकोटका प्रमुख जिल्ला अधिकारी नारायणप्रसाद भट्टराईले प्रदेशले कारागार बनाउका लागि डिपिआर बनाएको आफूले जानकारी पाएको बताए।

८ करोड बराबरको किताब विक्री

जनकपुरधाम/मस- जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र प्रादेशिक कार्यालय जनकपुरधामले यस वर्षको शैक्षिक सत्र सुरु हुनु अगावै ८ करोड बराबरको किताब विक्री गरेको छ।

यस वर्ष शैक्षिक सत्र सुरु हुनु अगावै नै पाठ्यपुस्तक आफूले विक्री वितरण सुरु गरिएको कार्यालय प्रमुख रुद्रमान खनालले जानकारी दिए।

शैक्षिक वर्ष २०८२ का लागि रु २५ करोड बराबरको २२ लाख ७० हजार थान पुस्तक विक्री वितरण गरिने लक्ष्य केन्द्रको थियो। हाल नौ लाख १२ हजार नौ सय ७६ थान पुस्तक गोदाममा सुरक्षित रहेको सो कार्यालयले जनाएको छ। विद्यालयलाई तोकिएका विभिन्न ९६ वटा वितरकमाफत पाठ्यपुस्तक विक्री वितरण गर्दै आएको प्रमुख खनालले जानकारी दिए।

कार्यालयबाट ओखलढुंगा, खोटाङ, धनुषा, महोत्तरी, सप्तरी, उदयपुर, सिन्धुली, सिरहा, सर्लाही, रौतहट, पर्सा र बारालगायत जिल्लामा पाठ्यपुस्तक विक्री वितरण गर्दै आएको छ।

विगतमा पुस्तक छपाइमा ढिलाइ हुने गर्दा बालबालिकाको अध्ययन अध्यापनमा समस्या रहेको थियो। यसअघि सो कार्यालयले गत वर्ष रु २३ करोड ३० लाख बराबरको किताब विक्री गरेको थियो। कार्यालयले त्यसअघि शैक्षिक सत्र २०८० मा २६ करोड बराबरको किताब विक्री गरेको थियो।

प्राथमिक तहमा अनिवार्य शिक्षा तथा माध्यमिक तहमा निःशुल्क शिक्षा दिने संघीय सरकारको नीति रहेको छ। तोकिएका विक्रेताबाट विद्यालयले पाठ्यपुस्तक खरिद गर्ने तथा सोको भुक्तानी सम्बन्धित स्वामिनी तहले दिँदै आएको छ।

जाजरकोट भूकम्प : ३४ हजार निजी आवासमा क्षति आँकलन

काठमाडौं/मस - यही चैत मसान्तसम्ममा जाजरकोट भूकम्पबाट प्रभावित निजी आवासको क्षति आँकलन गरिएको छ। राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणले ३४ हजार ३५ निजी आवासको विस्तृत क्षति आँकलन गरिएको विवरण आफ्नो प्रणालीमा

प्रविष्ट भइसकेको जनाएको छ। प्राधिकरणका प्रवक्ता एवं उपसचिव रामबहादुर केसीले अर्को क्षति आँकलनको काम भने जारी रहेको बताए। अब नयाँ वर्षसँगै जाजरकोट भूकम्पबाट क्षतिग्रस्त थप निजी आवासको क्षति आँकलनका लागि प्राधिकरण र मध्यपश्चिम विश्वविद्यालयबीच सम्झौता भएको

उनले जानकारी दिए। यसका लागि हालै मात्र प्राधिकरणका कार्यकारी प्रमुख ई.दिनेश भट्ट र विश्वविद्यालयको ग्राजुएट स्कूल अफ इन्जिनियरिङका डिन सहप्राध्यापक डा. राजन सुवालले यससम्बन्धी सम्झौता पत्रमा हस्ताक्षर गरेका छन्।

कर्णाली प्रदेश राजधानी सुर्खेत वीरेन्द्रनगरमा अवस्थित विश्वविद्यालयले २८ हजार ३५७ परिवारको निजी घरको क्षति आँकलनका लागि ८५ जना प्राविधिक बाँकी स्थानीय तहहरूमा खटाउने छ। यसअघि, विस्तृत क्षति आँकलनका लागि प्राधिकरण र प.प.को ईन्जिनियरिङ क्याम्पसबीच सम्झौता भई विस्तृत क्षति आँकलन भएको थियो।

३४ बोरा अवैध शालिग्राम बरामद

मुस्ताङ/मस- मुस्ताङमा ठूलो परिमाणमा अवैध शालिग्राम शिला प्रहरीले बरामद गरेको छ। मुस्ताङको वारागुड मुक्तिक्षेत्र-३ स्थित इलाका प्रहरी कार्यालय छुसाङ चेक पोस्टले विभिन्न समयमा चेक गर्दा ३४ वटा सेतो बोरोमा प्याकिड गरिएको ८९४ केजी शालिग्राम शिला बरामद गरेको जिल्ला प्रहरी कार्यालय मुस्ताङले जनाएको छ।

मुस्ताङको लो घं कर दामोदरकुण्ड गाउँपालिका-३ घमीबाट जोमसोमतर्फ आउँदै गरेको ग.३८ ८९५२ नम्बरको बोलेरो जीपलाई शंका लागि चेकजाँच गर्दा अवैध शालिग्राम प्रहरीले फेलापारी नियन्त्रणमा लिएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय मुस्ताङका सूचना अधिकारी प्रहरी निरीक्षक विशाल अधिकारीले जानकारी दिए।

मुस्ताङको लो घं कर दामोदरकुण्ड-५ सुर्खुङ बस्ने ४१ वर्षीय कुनसाङ रेन्जिङ गुरुङले बोलेरो जीपमा लो घं कर अवैधरूपमा लुकाइछिपाइ शालिग्राम जोमसोमतर्फ ल्याउँदै गर्दा इलाका प्रहरी कार्यालय छुसाङले बरामद गरेको प्रहरी निरीक्षण अधिकारीको भनाइ छ। अवैध रूपमा ल्याउँदै गरेको शालिग्रामसहित जीप, चालक

र शालिग्राम ल्याउने धनीलाई अन्नपूर्ण संरक्षण कार्यालय जोमसोममा पेश गरिएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय मुस्ताङले जनाएको छ। यता एकाप जोमसोमले शालिग्राम शिलासहित जीप, चालक र शालिग्राम ल्याउने धनीलाई अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र आयोजना एकापको प्रधान कार्यालय पोखरामा अनुसन्धानका लागि पठाइसकेको कार्यालय प्रमुख राजेश गुप्ताले जानकारी दिए।

मुस्ताङको दामोदरकुण्ड हुँदै कालीगण्डकी नदीमा जम्मा हुने शालिग्रामलाई हिन्दू धर्मसम्बन्धी विष्णु भगवानको प्रतीकको रूपमा पुज्ने गरिन्छ। व्यावसायिक रूपमा ठूलो परिमाणमा शालिग्राम ओसारपोसार गर्नेविन्दु मुस्ताङ प्रशासन, प्रहरी र एकापले कडा

निगरानी गर्ने गरेको छ। तर, व्यक्तिगत रूपमा फुटकर शालिग्राम शिला खरिद गरेर जिल्ला बाहिर लैजानका लागि प्रशासन प्रहरी र एकापले छुट्टै दिएको छ।

मुस्ताङमा सडक सञ्जालको विकाससँगै शालिग्राम दोहनको क्रम बढ्दो अवस्थामा छ। तर, मुस्ताङमा आउने वार्षिक पाँच लाख भन्दा बढी एक/एक वटा शालिग्राम खरिद गरेर लैजाने हो भने पनि मुस्ताङबाट ठूलो परिमाणमा शालिग्राम जिल्लाबाट बाहिरिने गर्छ। मुस्ताङको कागबेनी, मुक्तिनाथ, जोमसोमलगायतका स्थानमा फुटकर व्यवसायीले शालिग्राम विक्रीका लागि राखेका हुन्छन्। मुस्ताङमा पर्यटक आगमन बढेसँगै शालिग्राम संरक्षणको विषय निकै चुनौति बनेको छ।

बन्दीपुरमा चितुवा आतंक सावधानी अपनाउन आग्रह

तनहुँ/मस- तनहुँ बन्दीपुर गाउँपालिका-२ कामीडाँडामा गत शुक्रबार राति चितुवाको आक्रमणबाट बालिकाको मृत्यु भएपछि चितुवा नियन्त्रणका लागि बाखा खोर राखिएको छ।

डिभिजन वन कार्यालय तनहुँले यस क्षेत्रको जंगलमा आइतबार बाखासहितको खोर राखेको हो। चितुवाको आक्रमणपश्चात् स्थानीयवासी त्रिसत भएकाले चितुवा नियन्त्रणमा लिन अपरिहार्य भएको बडाध्यक्ष तिलकबहादुर कुँवरले बताए। उनले भने, ‘चितुवाको आक्रमणपश्चात् स्थानीयवासी त्रिसत छन्। कामीडाँडा वरपरका गाउँबस्तीमा चितुवा पटक-पटक देखिएको छ। साँझ र रातको समयमा सावधानी अपनाउन अपिल गरेका छौं।’

चितुवाको आक्रमणबाट दश वर्षीया अनुजा विकको मृत्यु भएको थियो। फर्पुदीको घरमा जाँदै गरेको बेलामा चितुवाको आक्रमणमा परेकी विकको शव जंगलमा भेटिएको थियो। डिभिजन वन कार्यालय तनहुँले घटनास्थल वरपर सबै सतर्क भई सुरक्षित रहन आग्रह गरेको छ। कार्यालयले चितुवासँग जोगिन साँझ तथा रातको समयमा घरगोठ उज्यालो

बनाउन, एकै नहिँड्न आग्रह गरेको छ। त्यस्तै चितुवासँग जोगिन साँझ तथा रातको समयमा घरगोठ उज्यालो बनाउने, भाडी सफा गर्न तथा बच्चा तथा बृद्धहरूको विशेष ख्याल र रेखदेख गर्न कार्यालयको अनुरोध छ।

तनहुँमा पछिल्लो केही वर्षयता चितुवाको आक्रमणबाट बालबालिकाको मृत्यु भएको छ। भानु, बन्दीपुर, आँबुखैरेनीमा चितुवाको आतंक छ। चितुवाको आक्रमणबाट पछिल्लो छ वर्षको अवधिमा १४ बालबालिकाले ज्यान गुमाएका छन्। चितुवाको आक्रमणबाट भानु नगरपालिका, शुक्लागण्डकी नगरपालिका, आँबुखैरेनी गाउँपालिका, बन्दीपुर गाउँपालिकामा बालबालिकाको मृत्यु भएको छ। मृग, वन

कुक्षुरालगायत वन्यजन्तु मानिसले शिकार गरिदिँदा वनमा शिकारको अभाव भई चितुवाले मानिसको शिकार गर्न थालेको डिभिजन वन कार्यालय तनहुँले जनाएको छ।

जंगल फँडानी गरेर बस्ती बसाल्ने, जंगली जनावर मारेर खाँदछिने कारणले गर्दा र मानव र वन्यजन्तुबीच द्वन्द्व बढ्दो अवस्थामा रहेको सहायक वन अधिकृत काशीराज पण्डितले बताए। पण्डितले भने, ‘तनहुँमा विशेषगरी चितुवाको समस्या रहेकाले चितुवाको स्वभाव, यसले आक्रमण गर्न सक्ने समय लगायतका विषयमा उपभोक्तालाई बेला-बेलामा जानकारी गराएका छौं। चितुवा सक्रिय हुने समय र आनीबानी बुझ्न सकिए यसबाट बच्न सकिन्छ।’

पर्यटन क्षेत्र आयआर्जन र समृद्धिको आधार : राष्ट्रपति पौडेल

भक्तपुर/मस - राष्ट्रपति रामचन्द्र पौडेलले न्यून आर्थिक वृद्धिको चक्रवाट मुक्ति लिन नेपाली अर्थतन्त्रमा सुधार गरी संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रको सुदृढीकरण गर्नुपर्ने बताएका छन् । नगरकोटको बत्तासे डाँडामा सोमबार आयोजना गरिएको 'नगरकोट भ्रमण वर्ष-२०८२' को शुभारम्भ कार्यक्रममा उनले संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रको सुदृढीकरण र नेपाली जनताले चाहेको तीव्र विकासको आकांक्षा पूरा गर्नु सबैको साझा दायित्व भएको बताए ।

'पर्यटन, कृषि, जलस्रोत, ऊर्जा, सूचना प्रविधि र उद्योगधन्दा मुलुकको अर्थतन्त्रको मूल मेरुदण्ड हुन्, आर्थिक वृद्धिका लागि यी क्षेत्रमा विद्यमान समस्या समाधान गरेर उपयुक्त नीति, कानून र अवसरको सिर्जना गर्नु राज्यको प्राथमिक दायित्व हो, रोजगारीका अवसर सिर्जना, लगानीयोग्य वातावरण निर्माण, उत्पादनको लागत घटाएर प्रतिस्पर्धा प्रवर्द्धन गरी औद्योगिकरणलाई बढावा दिनु पनि उचितै जरुरी छ', राष्ट्रपति पौडेलले भने, 'न्यून आर्थिक वृद्धिको चक्रवाट मुक्ति लिन नेपाली अर्थतन्त्रमा सुधार गरी संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रको सुदृढीकरणसहित तीव्र विकासको आकांक्षा पूरा गर्नु सबैले भूमिका खेल्नु ।'

सांस्कृतिक, ऐतिहासिक, धार्मिक

धरोहरलाई आर्थिक विकासमा रूपान्तरण गर्न पूर्वाधारको विकास र कौशल बढाउनुपर्ने आवश्यकता औल्याउँदै राष्ट्रपति पौडेलले यस क्षेत्रको विशिष्टता, प्राकृतिक सौन्दर्य, संस्कृति, सभ्यतालाई नेपाल र विश्व पर्यटन बजारमा प्रवर्द्धन गरी पर्यटन क्षेत्रलाई आयआर्जन र समृद्धिको आधारका रूपमा स्थापित गर्न सकिने प्रचुर सम्भावना रहेको बताए ।

उनले भने, 'पर्यटकीय उपजहरूको व्यवसायीकरण गरी यसबाट प्राप्त लाभको समन्यायिक वितरण सुनिश्चित गर्न आवश्यक छ, पर्यटकीय वस्तुको विकास, बजारीकरण र सहज पहुँचको व्यवस्था गरी नेपाललाई पर्यटकीय गन्तव्यको रूपमा विकास गर्नुपर्दछ ।'

राष्ट्रपति पौडेलले काठमाडौंको उकुसमुकुसबाट उम्केर प्रकृतिमय क्षण व्यतित गर्ने उत्कट चाहना राखेका लागि नगरकोट नजिकको रोजाइस्थल भएको उल्लेख गर्दै यो क्षेत्र संस्कृति, प्रकृति, इतिहास र भौगोलिक आकर्षणका लागि गौरव भएको उल्लेख गरे ।

'जसले देश विदेशमा चिनाउन र पर्यटकीय गन्तव्यका रूपमा विकास गर्न योगदान दिएको छ, यसलाई अभूत विकसित, आधुनिक र सुविधा सम्पन्न बनाउन स्थानीय वासिन्दा, उद्यमी, पर्यटन व्यवसायीसहित संघ, प्रदेश र विशेषतः यहाँका चार वटै नगरपालिकाको सहकार्य गरी नेपाललाई पर्यटकीय गन्तव्यको रूपमा विकास गर्नुपर्दछ ।'

राष्ट्रपति पौडेलले उत्तरतर्फका सुन्दर हिमशृङ्खला, सूर्योदय र सूर्यास्त एवं सुन्दर काठमाडौं उपत्यका अवलोकनको लागि स्वदेशी तथा विदेशी पर्यटकबीच नगरकोटको महिमा अधिक रहेको उल्लेख गरे ।

'यसको निकटमा अवस्थित विश्व सम्पदा सूचीमा सूचीकृत चाँगुनारायण मन्दिर, पौराणिक प्रसंग जोडिएको महादेव पोखरी, मञ्जुश्री गुफा, ऐतिहासिक भङ्गेरी र पुतली दरबार, शंखपुर नगरपालिकाको प्रसिद्ध शालीनदी तथा बज्रयोगिनी माईको मन्दिर एवं साँखु बजारको ऐतिहासिक, पुरातात्विक सम्पदासंगै यसलाई केन्द्रमा राखेर विस्तार हुँदै गएको पदयात्रा मार्गले यहाँको पर्यटकीय गतिविधिलाई बढाएको छ', उनले भने ।

नगरकोटलाई मूलविन्दु बनाएर चार वटै नगरपालिकाले आ-आफ्नो क्षेत्रका सम्पदा एवं ऐतिहासिकस्थलको प्रवर्द्धन गर्न अगाडि बढ्नु प्रशंसनीय रहेको भन्दै राष्ट्रपति पौडेलले पर्यटन पूर्वाधारको विस्तार र सहज आवागमनका लागि सडकको स्तरोन्नति गर्नेतर्फ ध्यान दिन जरुरी रहेको बताए । उनले नगरकोट भ्रमण वर्षले विकासको प्रमुख आधारशिला पर्यटन क्षेत्रबाट लाभ लिएर मुलुकको आर्थिक समृद्धिमा योगदान दिने विश्वास व्यक्त गरे ।

खर्च भएन विकास बजेट, ९ महिनामा २९ प्रतिशतमा सीमित

मध्यान्ह संवाददाता
काठमाडौं, १ वैशाख ।

चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को तेस्रो त्रैमासिक अवधिसम्ममा विकास खर्च २९ प्रतिशतमा खुम्चिएको छ । महालेखा नियन्त्रक कार्यालयको तथ्यांकअनुसार चैत ३० गतेसम्मको सरकारको पुँजीगत खर्च एक खर्ब दुई अर्ब ९० करोड बराबर मात्रै छ ।

पुँजीगत शीर्षकमा चालु आर्थिक वर्षका लागि सरकारले तीन खर्ब ५२ अर्ब ३५ करोड ४० लाख बराबर विनियोजन गरेको थियो । वार्षिक विनियोजनको तुलनामा हालसम्मको पुँजीगत खर्च २९ दशमलव दुई प्रतिशत हो । विकास खर्च मात्र नभई यो अवधिको समग्र बजेट खर्च कमजोर देखिएको छ ।

वार्षिक विनियोजनको तुलनामा चैत मसान्तसम्ममा ५३ दशमलव ६७ प्रतिशत बराबर बजेट खर्च भएको हो । चालु आर्थिक वर्षका लागि सरकारले १८ खर्ब ६० अर्ब ३० करोड ३० लाख बराबरको बजेट ल्याएको थियो । चैत मसान्तसम्ममा नौ

खर्ब ९८ अर्ब ५० करोड बराबर खर्च भएको छ ।

त्यस्तै, चालु शीर्षकमा ११ खर्ब ४० अर्ब ६६ करोड विनियोजन भएकामा ५९ दशमलव ४५ प्रतिशत अर्थात् छ खर्ब ७८ अर्ब ६७ करोड बराबर खर्च भएको महालेखा नियन्त्रक कार्यालयले जनाएको छ । वित्तीय व्यवस्था शीर्षकमा चैत मसान्तसम्मको खर्च ५९ दशमलव २३ प्रतिशत बराबर छ । चालु आर्थिक वर्षका लागि यो शीर्षकमा सरकारले तीन खर्ब ६७ अर्ब २८ करोड ४५ प्रतिशत बराबर विनियोजन गरेकामा वार्षिक विनियोजनको ५९ दशमलव २३

प्रतिशत खर्च भएको हो । यो अवधिको राजस्व संकलन पनि कमजोर छ । कुल १४ खर्ब १९ अर्ब ३० करोड बराबर राजस्व उठाउने लक्ष्य राखिएकोमा चैत २९ गतेसम्म आठ खर्ब २९ अर्ब ६७ करोड बराबर मात्रै राजस्व उठेको छ । यो वार्षिक लक्ष्यको ५७ दशमलव ८९ प्रतिशत बराबर हो । त्यस्तै, यस वर्ष ५२ अर्ब ३२ करोड ६५ लाख बराबर वैदेशिक अनुदान उठाउने लक्ष्य रहेकामा हालसम्म वार्षिक लक्ष्यको २७ दशमलव २७ प्रतिशत अर्थात् १४ अर्ब २६ करोड ८८ लाख रूपैयाँ बराबर मात्रै अनुदान उठेको छ ।

अधिकांश बैंकको ब्याजदर स्थिर

काठमाडौं/मस - वैशाख

माहिनाका लागि अधिकांश वाणिज्य बैंकहरूले व्यक्तिगत मुद्दति निक्षेपको ब्याजदर यथावत राखेका छन् । वैशाख १ गतेदेखि लागू हुनेगरी बैंकहरूले नयाँ ब्याजदर सार्वजनिक गरेका हुन् ।

जसमा तीन वटा बैंकले व्यक्तिगत मुद्दति निक्षेप तर्फको अधिकतम ब्याजदर घटाएका छन् भने १६ वटा बैंकको ब्याजदर चैत महिनाकै रहेको छ । २०८२ वैशाख महिनाका लागि नेपाल बैंक, सानिमा र कुमारी बैंकले ब्याजदर घटाएका छन् ।

नेपाल बैंकले व्यक्तिगत निक्षेपमा चैतको ५.५ प्रतिशत दरलाई घटाएर वैशाखमा ५.१५ प्रतिशत बनाएको छ भने संस्थागत निक्षेपमा ५.१५ बाट घटाएर ४ प्रतिशत तोकिएको छ । यस्तै, सानिमा बैंकले व्यक्तिगततर्फ ६.०५ बाट घटाएर ५.९५ प्रतिशत तथा संस्थागतमा ४.३ बाट ४.२ प्रतिशत पुऱ्याएको छ । कुमारी बैंकले पनि व्यक्तिगत निक्षेपमा ६.०१ बाट घटाएर ५.९२ प्रतिशत र संस्थागतमा ५.०१ बाट ४.९२ प्रतिशत तोकिएको छ ।

एभरेष्ट बैंकले भने वैशाख महिनाका लागि ब्याजदर बढाएको

छ । एभरेष्टले व्यक्तिगत निक्षेपको ब्याजदर ६ प्रतिशतबाट बढाएर ६.६९ प्रतिशत र संस्थागत निक्षेपको ब्याजदर ५ बाट बढाएर ५.६९ प्रतिशत पुऱ्याएको छ ।

अन्य वाणिज्य बैंकहरूले भने चैत महिनाकै दरलाई यथावत राखेका छन् । जसमध्ये एनएमबि र एनआइसी एशिया बैंकले व्यक्तिगततर्फ ६.६ र संस्थागततर्फ ५.६ प्रतिशत ब्याज दिनेछन् । नेपाल इन्भेष्टमेन्ट मेगा बैंकले व्यक्तिगतमा ६.५ र संस्थागतमा ५.९ प्रतिशत, प्राइम कमर्सियलले व्यक्तिगतमा ६.२५ र संस्थागतमा ३.५ प्रतिशत ब्याज दिनेछन् । स्ट्याण्डर्ड चार्टर्डले व्यक्तिगततर्फ ६.२५ र संस्थागततर्फ ३.२५ प्रतिशत

ब्याज कायम राखेको छ भने प्रभुले व्यक्तिगतमा ६.९ र संस्थागतमा ५ प्रतिशत ब्याज दिने निर्णय गरेको छ ।

त्यस्तै, ग्लोबल आइएमई, माछापुच्छ्रे सिद्धार्थ, र राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकले व्यक्तिगत मुद्दति निक्षेपमा ६ प्रतिशत ब्याजदर तोकिएका छन् । हिमालयन र नेपाल एसबिआई बैंकले व्यक्तिगत निक्षेपमा ५.५ प्रतिशत ब्याज दिएको छ । लक्ष्मी सनराइज र नविल बैंकले व्यक्तिगत मुद्दति निक्षेपमा समानरूपमा ५.७५ प्रतिशत सिटिजन्स बैंकले व्यक्तिगत निक्षेपमा ५.६५ प्रतिशत र कृषि विकास बैंकले व्यक्तिगतमा ५.५९ प्रतिशत ब्याजदर तोकिएको छ ।

काफल बेचेर मासिक ५० हजार कमाइ

सुर्जप्रसाद भुसाल/मध्यान्ह
अर्घाखाँची, १ वैशाख ।

अर्घाखाँचीको सदरमुकाम सन्धिखर्कदेखि काफलवस्तुको गोरुसिङ्गे सडक खण्डका ठाँउ-ठाँउमा काफल बेच्नेहरूको लाइन लाग्ने गर्दछ । राजमार्ग आसपास क्षेत्रमा गाउँबाट काफल लिएर विक्री गर्ने गरिन्छ । जंगलमा फले काफल अहिले त्यस क्षेत्रका मानिसको आम्दानीको राम्रो स्रोत बनेको छ ।

मौसमअनुसारका फलफूलको व्यापार गरेर आम्दानी गर्दै आएका स्थानीय महिलाहरू अहिले काफलबाट राम्रो आम्दानी गरिरहेका छन् । अर्घाखाँची सदरमुकाम र राजमार्ग आसपास क्षेत्रमा मौसम अनुसारका फलफूल तथा काफल बेच्नेको लाइन नै लाग्ने गरेको छ । काफल बेचेर उनीहरूले दैनिक पाँच हजारदेखि सात हजारसम्म आम्दानी गर्ने गरेका छन् । सन्धिखर्क बजारदेखि सुपादेउराली, घुम्ती

बजारमा जगतबाट टिपेर ल्याएका काफल बेचेर मात्रै दैनिक पाँच हजारसम्म आम्दानी गर्ने गरेको सन्धिखर्क-६ की काफल कमला रेग्मी बताउँछन् । 'दिनमा पाँच हजारसम्म कमाइ हुन्छ', उनले भनिन् 'कहिलेकहीं त त्योभन्दा बढी पनि हुन्छ ।' दिनभरी काफल टिपेर

भोलिपल्ट विहानै बजारमा काफल बेच्ने गरेको सन्धिखर्क-७ की विमला मगरले बताइन् । 'बुढा कामको सिलसिलामा विदेशमा हुनुहुन्छ, यहाँ मैले काफल बेचेर घरखर्च चलाउँछु, उनले भनिन् 'बुढाको कमाइ सबै बचत गरेको छु ।'

त्यस्तै, विहानै काफल टिपेर सन्धिखर्क-७ सुपादेउराली मन्दिर नजिक काफल बेच्न आउने गरेकी सीता रायमाथीले पनि काफल हुने सजजनमा राम्रो आम्दानी गर्ने गरेको बताइन् । एक महिनामा २० दिन काफल टिप्न जाने र १० दिन काफल बेच्ने गरेको उनले सुनाइन् । एक माना काफललाई एक सय ५० मा बेच्ने गरिएको उनले बताइन् । 'पोहोरसाल सम्म १ सयमा काफल बेच्ने गरेका थियौं', उनले भनिन्, 'अहिले १ सय ५० मा हामीले काफल बेच्ने गरेका छौं ।'

त्यस्तै सन्धिखर्कका विष्णु नेपालीले पनि काफलबाटै घरपरिवार चलाएकी छिन् । उनले अरुले

टिपेको काफललाई किनेर विक्री गर्ने गर्छिन् । आफैँ टिप्न नसक्ने भएकाले अरुले ल्याएको काफल खरिद गरेर बेच्ने गरेको उनले बताइन् ।

'आफैँले टिपेर ल्याएर अलि बढी आम्दानी त गर्न सकिन्छ, तर अरुले ल्याएको काफललाई खरिद गरेर विक्री गर्दा पनि राम्रै हुन्छ', उनले भनिन्, 'त्यसो गर्दा पनि दैनिक २ हजार रूपैयाँसम्म कमाइ हुन्छ ।' सन्धिखर्क र राजमार्ग क्षेत्रमा काफल बेच्ने महिला धेरै छन् । सन्धिखर्क हाटबजारमा पनि काफल बेच्न महिलाहरू सक्रिय छन् । बजारमा काफलको माग अत्याधिक हुने गरेको छ । यहाँको काफल देशका ठूला सहरहरूमा विक्रीवितरणका लागि जाने गर्छ । सुपादेउराली दर्शन गर्न आएका अधिकांश श्रद्धालु भक्तजनले काफल किनेर कोसेलीको रूपमा लैजान्छन् भने अर्घाखाँचीको काफल बूटवल, काठमाडौं, पोखरासम्म कोसेलीको रूपमा यात्रा गर्नेले लौजाने गरेका छन् ।

'स्वनिगः' सहरमा नयाँ गन्तव्य

काठमाडौं/मस - नेपाली वर्ष २०८२ को पहिलो दिन स्वनिगः रिसोर्ट प्रािले भक्तपुरको सूर्यविनायक नगरपालिकामा पर्ने गुण्डुस्थित आफ्नो जमिनलाई अत्याधुनिक पाँचतारे सम्पत्तिमा विकास गर्ने उद्देश्यले एक महत्वपूर्ण कदम चाल्दै स्थानीय समुदायका अगुवाहरूको सहभागितामा भूमि पूजा कार्यक्रम सम्पन्न गरेको छ ।

यो परियोजनामा एउटा अन्तर्राष्ट्रिय ब्रान्डको पाँचतारे होटल, टाइम-सेयर मोडेलका भिल्ला तथा विभिन्न मनोरञ्जन केन्द्रहरू समावेश हुनेछन् । उक्त प्रोपर्टी नयाँ नेपाली ब्रान्ड

'स्वनिगः' अन्तर्गत सञ्चालन हुने जनाइएको छ । स्वनिगः नेवारी शब्द हो जसको अर्थ काठमाडौं (यौं), ललितपुर (यलाः) र भक्तपुर (खपः) समेटिएको काठमाडौं उपत्यका हो ।

यो महत्वाकांक्षी परियोजना नेपाली संस्कृति, सम्पदा र संगीतका राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय पारखी र प्रकृतिप्रेमीका लागि उत्कृष्ट गन्तव्य हुने जनाइएको छ । यो परियोजनालाई नेपाली तथा विदेशी पाहुनाका निमित्त विलासी पर्यटकीय गन्तव्य र गुणस्तरीय तथा स्वस्थ जीवनशैलीमा जोड दिने परिपूर्ण वेलेनेस सेन्टरका रूपमा विकास गरिनेछ ।

यसले विश्राम, आध्यात्मिकता, कला/संस्कृति, खेलकुद र लाइफस्टाइल अतिथि सत्कारको अद्वितीय समिश्रण प्रस्तुत गर्नेछ । यो परियोजना इन्भिष्टमेन्टिड एक्सपर्ट्स ग्रुप (आईईजी) ले एस एन्ड जेजी होल्डिङ्स (अस्ट्रेलिया) संगको संयुक्त उपक्रममा सञ्चालन गरिरहेको छ ।

अस्ट्रेलियाको एस एन्ड जेजी इन्भेस्टमेन्ट्स प्रािलि प्रत्यक्ष विदेशी लगानी (एफडीआई) कम्पनी हो । यसमा विश्वव्यापी रूपमा शिक्षा, अतिथि सत्कार तथा रियल स्टेट क्षेत्रमा सक्रिय अगुवा नैरआवासीय नेपाली (एनआरएन) मध्येमा पर्ने शेष घले र जमुना घले गुरुद्वको स्वामित्व छ । उक्त विलासी पाँचतारे होटल यसै वर्षको अन्त्यतिर सञ्चालनमा आउने र अतिथि सत्कार क्षेत्रमा सबैभन्दा बढी प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानी (एफडीआई) रहेको परियोजना बन्ने अपेक्षा गरिएको छ ।

चियाबागानमा पर्यटक : इलानको टेम्साई नगरपालिकास्थित चियाबागानमा सोमबार नयाँ वर्षको अवसर पारेर चुम्न आएका आन्तरिक पर्यटक ।

तरिबर : टीका सतिवडा/रासस